

I N V E N T A R I S**van de archieven****van de****Noodgemeenten Gereformeerde Kerk**

- **Groot-Den Haag, 1976-1994** 1168.1
- **Groot-Leiden, 1976-1982** 1168.2
- **Ede, 1976** 1168.3
- **Delft, 1977-1982** 1168.4
- **Groot-Utrecht, 1978-1988** 1168.5

en

- **de Gezamenlijke Vergaderingen van
Noodgemeenten, 1977-1981** 1168.6

G.J.Bink

AD 2021

**Vrije Universiteit Amsterdam
Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Archiefnummer 1168**

I N V E N T A R I S**van de archieven****van de****Noodgemeenten Gereformeerde Kerk**

- **Groot-Den Haag, 1976-1994** 1168.1
- **Groot-Leiden, 1976-1982** 1168.2
- **Ede, 1976** 1168.3
- **Delft, 1977-1982** 1168.4
- **Groot-Utrecht, 1978-1988** 1168.5

en

- **de Gezamenlijke Vergaderingen van
Noodgemeenten, 1977-1981** 1168.6

G.J.Bink

AD 2021

Inhoudsopgave**HDC 1168**

**van de inventarissen van de archieven van
de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1976-1994**

	<i>archieff.nr.</i>	<i>pag.</i>
- . <i>Inhoudsopgave van deze inventaris</i>	HDC 1168	2
- . <i>Inleiding op de inventaris van archieven van Noodgemeenten</i>	HDC 1168	3
<i>archieff.nr.</i> <i>pag.</i>		
<i>Het (deel) archief van de</i>		
<i>Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag, 1976-1994.</i>	<i>HDC 1168.1</i>	6
. <i>inhoudsopgave</i>		7
. <i>inleiding</i>		8
. <i>inventaris</i>		13
<i>Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden, 1976-1982.</i>	<i>HDC 1168.2</i>	19
. <i>inleiding</i>		20
. <i>inventaris</i>		22
<i>Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede, 1976.</i>	<i>HDC 1168.3</i>	25
. <i>inleiding</i>		26
. <i>lijst van documenten</i>		28
<i>Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft, 1977-1982.</i>	<i>HDC 1168.4</i>	29
. <i>inleiding</i>		30
. <i>inventaris</i>		33
<i>Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, 1978-1988.</i>	<i>HDC 1168.5</i>	34
. <i>inhoudsopgave</i>		35
. <i>inleiding</i>		36
. <i>bijlage 1</i>		44
. <i>inventaris</i>		45
. <i>bijlage 2</i>		54
<i>en van de</i>		
<i>Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten, 1977-1981.</i>	<i>HDC 1168.6</i>	56
. <i>inleiding</i>		57
. <i>inventaris</i>		60
<u>Bijlagen:</u>		62
<i>A: Uittreksel brief mr. H.C.Visser aan de kerkenraden van de Gereformeerde Kerken</i>		63
<i>B. Bronnen- en literatuuroverzicht</i>		69

*O God, de droeg ons voorgeslacht,
In nacht en stormgedruis
Bewijs ook ons uw trouw en macht,
Wees eeuwig ons tehuis. **

ter inleiding

op de inventarissen van de afzonderlijke archieven en documenten van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk.

Deze inventaris bevat de toegang op de archieven van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk die er gedurende twee decennia, nl. in de periode 1975–1995, waren in de gemeenten Den Haag, Leiden, Ede, Delft en Utrecht.

Over de noodzaak en redenen die hebben geleid tot het ontstaan van elk van de vijf Noodgemeenten Gereformeerde Kerk wordt verwezen naar de inleiding bij het betreffende archief. Allerwege hield dit verband met de kerkelijke en theologische ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken, zowel vanuit de theologische opleiding aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, de VU, alsook in besluiten van haar meerdere vergaderingen, met name de Generale Synode¹.

In de jaren '70 werden door de Gereformeerde Kerken in theologisch opzicht een andere weg ingeslagen. Als direct gevolg van de leringen van H.M.Kuitert en dr. H.A.Wiersinga aan de VU te Amsterdam was er allengs een podium waarvan de leringen ook de kansels bereikten. Als gevolg van de behandeling van bezwaarschriften zowel op Classes, Particuliere Synodes² en op de vele Generale Synodes, die in de Blijde Wereld in Lunteren werden gehouden, kwam er in besluitvorming voldoende 'draagvlak' om o.a. hun beide leringen in de kerken te (be)houden. Dat hiertegen kerkenraden, gemeenteleden en kerkelijk georiënteerde verenigingen bezwaar hadden is niet alleen begrijpelijk, maar ook werd daarmee aangegeven dat in den lande duidelijk sprake was verontrusting.

Vanuit een vereniging i.c.de Vereniging Schrift en Getuigenis werd hierover in het periodiek Waarheid en Eenheid door diverse scribenten aandacht gegeven en verkregen de leden van deze vereniging of abonnee van het blad informatie over wat er zoal speelde in den lande en een zekere spreekbuis werd. Gemeenteleden werden met een verscheidenheid aan artikelen ook een riem onder het hart gestoken. Allerwegen werd aangegeven om bij het gezag van de Bijbel als Gods Woord te blijven en, in organisatorische zin, ook Gereformeerd.

** Het vermelde vers van deze inleiding is afkomstig uit het Liedboek voor de kerken (1973): Lied 397:1*

¹ Om daarvan een overzicht/uittreksel te geven wordt verwezen naar de Bijlage A bij deze (totaal) inventaris HDC 1168, pagina 64 e.v. Het document bevindt zich in het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag inv.nr. 50 HDC 1168.1.

Voorts wordt verwezen naar het bronnen- en literatuuroverzicht, opgenomen in de Bijlage B, pag.69. NB. De hier vermelde Gereformeerde Kerken, ook wel gekend met de benaming Gereformeerde Kerken 'Synodaal' fuseerden in september 2004 met de Nederlands Hervormde Kerk, tot de Protestantse Kerk Nederland (PKN); binnen dat fusieproces maakte ook de Lutherse Kerk daarvan deel uit. (<https://isgeschiedenis.nl/nieuws/geschiedenis-van-de-pkn>).

² Voor een overduidelijk voorbeeld daarvan wordt verwezen naar het Archief van de Afdeling Den Haag (van de vereniging Schrift en Getuigenis) over de kerkelijke weg die haar leden hebben bewandeld: HDC 1169.1

In haar Verklaring ³gaven de Noodgemeenten aan dat “zij zich stelden temidden van de Gereformeerde Kerken”. Veel leden die bewust waren van de ontwikkelingen binnen het totaal verband van deze kerken hebben daarmee te maken gehad en hadden zich veelal georganiseerd o.a. binnen de Vereniging Schrift en Getuigenis.⁴

In naam heetten deze kleine kerkelijke gemeenschappen, waarvan de leden onderling een hechte band hadden, ‘Noodgemeenten Gereformeerde Kerk’ met de betreffende plaatsnaam. Daar waar het een streek- of regiofunctie aangaat kwam dat tot uitdrukking in het woord ‘Groot’. In duiding werd veelal het woord Noodgemeente gebezigd, maar het is correct op de volwaardige benaming in deze inventarissen te hanteren.

Over de benaming ‘Noodgemeenten’ verschenen toentertijd in de kerkelijke pers verschillende artikelen pro en contra, evenals in het periodiek Waarheid en Eenheid van de eerder vermelde Vereniging. Zowel in kerkrechtelijke als in organisatorische zin komen daarin de meningen tot uitdrukking.⁵ Evenwel dient te worden vermeld dat, ook al kwamen scherpe reacties op het ontstaan van de Noodgemeenten naar voren op het eigen kerkelijk erf vanuit o.a. de Gereformeerde Kerken voelden diverse leden van de Noodgemeenten de noodzaak om hun lidmaatschap van die kerken te beëindigen.⁶

Van elke Noodgemeente zijn er documenten uit haar bestaan aangegeven, die als zodanig gezamenlijk het archief van die betreffende Noodgemeente vormen.

Dit betreft met name dat van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk van Groot Den Haag en die van de Noodgemeente Groot Utrecht; in mindere mate die van de Noodgemeente Delft en zeer beperkt van de Noodgemeente Ede. Van de Noodgemeente Groot-Leiden, de zogeheten Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden, zijn documenten in deze inventaris opgenomen vanwege de directe relatie met en tot de andere zustergemeenten *⁷

Tevens is het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van de vijf Noodgemeenten Gereformeerde Kerk in deze algehele toegang op haar bescheiden opgenomen.

Verantwoording van de inventarisatie

De in deze inventaris vermelde archieven werden mij aangereikt nadat de betreffende Noodgemeente was opgeheven; dit betrof niet het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht aangezien dat in mijn bezit was. Condities werden bij overdracht niet gesteld; slechts werd de noodzaak, met de vraag, aangegeven voor een veilige en goede bewaarplaats waar de documenten binnen de kaders van de kerkelijke geschiedenis een plaats konden verkrijgen.

³. Zie voor de totstandkoming, ontwerpen alsmede het origineel van deze Verklaring: het Archief van Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr.3 (HDC 1168.6)

⁴ Het archief van deze vereniging, met haar periodiek Waarheid en Eenheid, is onder HDC 1169 van een toegang voorzien. Zie voor de jaargangen van het periodiek Waarheid en Eenheid de afzonderlijke collectie tijdschriften op het HDC, jaargang 1 (1948) t/m jaargang 48 (1996): CT.05130

⁵ Zie daartoe bij de documentatie in de inventaris van het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr. 12 (HDC 1168.6)

⁶ De benaming Noodgemeente werd al vóór de jaren '70 gekend nl. binnen de Nederlands Hervormde Kerk en veelal vanuit een georganiseerd (kerkelijk) verband ‘de Evangelisatie’. Daarvanuit ontstond op meerdere plaatsen nadien een volwaardige lokale kerkgemeenschap binnen de (landelijke) Nederlands Hervormde Kerk. Treffend in dit verband is de uitspraak ter Synode van de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt in november 2020 waar, bij de behandeling van bezwaarschriften rond het besluit tot toelating van vrouwen tot de ambten door een afgevaardigde werd vermeld dat “bezwaarde leden onderdak kunnen zoeken bij een vrijgemaakte gemeente in de buurt. En in het uiterste geval zou kunnen worden overgegaan tot het oprichten van een soort noodgemeente in een bepaalde regio”. (ND. 19 november 2020 pag.7)

⁷ Voor specifieke bijzonderheden m.b.t. die documenten: zie de inleiding bij de Inventaris van het (deel) Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden, pag.20; HDC 1168.2.

In de afzonderlijke inventarissen worden deze documenten vermeld. Ze zijn alle bewaard; slechts in één situatie was sprake van vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende stukken en is aangegeven in de desbetreffende inleiding.

Als gevolg van de inventarisatie is gebleken dat niet kan worden uitgegaan van een volledig c.q. compleet archief waarin zich alle noodzakelijke bescheiden vanaf het ontstaan van de betreffende Noodgemeente tot en met de finale afhandeling als gevolg van haar opheffing bevinden. Ergo van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft waren er nauwelijks bescheiden aangereikt; van die van Ede is er een enkel document in mijn bezit.

Elk (deel) archief is voorzien van een afzonderlijke inleiding van die betreffende gemeente.

Omvang van de archieven

De totale omvang van de archieven van de vijf Noodgemeenten Gereformeerde Kerk beslaat 56 cm. Alle bescheiden zijn in goede staat en bevinden zich in zuurvrije omslagen en daartoe voorzien van een oplopend inventarisnummer (inv.nr.) per (deel)archief, dat is voorzien van een afzonderlijk archiefnummer van HDC 1168 nl. HDC 1168.1 t/m 1168.6

Openbaarheid

Wat betreft dit aspect voor raadpleging wordt vermeld dat de in de (deel) inventarissen opgenomen documenten openbaar zijn en geraadpleegd kunnen worden, behoudens een enkel document waarvan bij overdracht aan het HDC de openbaarheid werd beperkt.

Voor deze archieven geldt dat vóórdat publicatie daarover, al dan niet met document(en) uit het betreffende archief, plaatsvindt er de toestemming nodig is van de inventarisator en/of van een andere door hem aangegeven persoon of contactadres.

Over naam en adres e.d. kunt u zich verstaan met de archivaris van het HDC.

Bronvermelding: deze wordt in de Inleiding van het betreffende Archief aangegeven.

Bewaarplaats van deze archieven

De archieven van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk 1976-1994 bevinden zich in de archiefbewaarplaats van het Historisch Documentatie Centrum voor het Nederlands Protestantisme aan de VU te Amsterdam. Plaatsing en archiefnummer aldaar is HDC 1168.

Elk afzonderlijk archief is toegankelijk met de deelinventaris 1168.1 t/m 1168.6.

De archieven zijn, na inventarisatie, in 2021 overgebracht naar het HDC te Amsterdam, na voorafgaand overleg en plezierig contact met Dagmare Houniet van het HDC.

Dank is verschuldigd voor het beschikbaar stellen van zuurvrij materiaal om op die manier zorg te kunnen geven aan een extra levensduur van de, uit de kerkgeschiedenis van de 20^e eeuw, aanwezige archieven van de vijf Noodgemeenten Gereformeerde Kerk.

Slot

Bij het raadplegen van deze Archieven van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk uit de periode 1976-1994 kan worden kennisgenomen van kerkelijke ontwikkelingen, als direct gevolg van andere theologische leringen, in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw binnen de Gereformeerde Kerken.

Dat noodzaakte vele leden van deze kerken om afzonderlijk bijeen te komen in georganiseerd (klein) kerkverband met een geopende Bijbel en de Schriftuurlijke verkondiging daarvan.

“fortiter in re, suaviter in modo; Krachtig in de zaak, zachtmoedig in de manier”.

In de laatste decennia van de vorige eeuw kwam, o.a. door menselijke tekortkoming, het tweede gedeelte niet altijd op een goede wijze tot uiting; velen bleven bij het eerste. Des te meer mag blijken dat het voor de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, het een harte zaak betrof!

AD 2021 Nieuwerkerk a.d. IJssel, G.J.Bink

van het archief van de

Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot) Den Haag

(1975) 1976 – 1994 (1999)

(kerkzaal van de) Adventkerk, Hengelolaan Den Haag

AD 2021

HDC 1168.1

Inhoudsopgave
Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot) Den Haag,
(1975) 1976-1994 (1999)

- A **Stukken van algemene aard**
 - 1 Verslagen van vergaderingen
 - 2 Contactbladen
 - 3 Gemeentevergaderingen
- B. **Stukken betreffende bijzondere onderwerpen**
 - 1 Ontstaan; kerkelijke ontwikkeling, beëindiging
 - 1.1 Kerkelijke ontwikkelingen; ontstaan en positiebepaling
 - 1.2 Kerkdiensten
 - 1.3 Rechtspersoonlijkheid
 - 1.4 Jubilea
 - 1.5 Verklaring van Noodgemeenten
 - 1.6 Beëindiging
 - 2 Eigendom; huur, schenking
 - 2.1 Huur kerkzaal
 - 2.2 Schenking piano
 - 3 Financiële middelen
 - 3.1 Rekeningen en financiële overzichten
 - 3.2 Financiële steun; giften
 - 4 Organisatie
 - 4.1 Orde van dienst; liturgie
 - 4.2 Ambten; ouderlingschap
 - 4.3 Predikanten, voorgangers
 - 4.4 Ledenadministratie
 - 4.5 Diaconale doelen; collecteopbrengsten
 - 4.6 Evangelisatie
 - 4.7 Publiciteit
 - 5 Betrekkingen tot andere kerken, kerkelijke organisaties en overheid
 - 5.1 Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Leiden, Ede, Delft en Utrecht
 - 5.1.1 Gezamenlijke vergaderingen
 - 5.1.2 Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden
 - 5.2 Gereformeerde Kerk 's Gravenhage-West
 - 5.3 Interkerkelijke Contactdienst 's Gravenhage
 - 5.4 Gereformeerde Kerk (dolerend) Urk
 - 5.5 Reformatorische Evangelisatie 's Gravenhage
 - 5.6 Nederlands Gereformeerde Kerk 's Gravenhage
 - 5.7 Christelijke Gereformeerde Kerken 's Gravenhage West en - Centrum
 - 5.8 Gereformeerde Kerk Krommenie
 - 5.9 Gereformeerde Kerk Joure
 - 5.10 Overheid; ministerie van Algemene Zaken
 - 6 Documentatie
 - 7 Gedeponeerde documenten van drs.J.Verschuure

INLEIDING

Korte geschiedenis van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot-) Den Haag

Theologische ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken hebben ervoor gezorgd dat veel leden van de verschillende wijkkerken in Den Haag dit bij hun kerkenraad aan de orde stelden. Het betrof o.a. leringen die vanuit de Vrije Universiteit een voedingsbodem verkregen, waaraan de nodige publiciteit werd gegeven en op kerkelijke vergaderingen vanaf medio de jaren '70 vast onderwerp op de agenda vormde.

Dat dit zich zowel in landelijk alsook ook in plaatselijk opzicht successievelijk manifesteerde op kansel en in het kerkblad was voorts aanleiding voor gemeenteleden die behoorden tot de Gereformeerde (wijk)Kerken te 's Gravenhage om, als ambtsdrager of als meelevend, hun bezwaren daartegen kenbaar te maken en tegen bepaalde besluiten bezwaar aantekenden en, als kerkelijke vervolgstap, ook bezwaren indienden bij de zgn. meerdere vergaderingen zoals Classis, Particuliere synode en/of de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken.

Er was sprake van het afwijken van de Gereformeerde leer, zoals die door de Gereformeerde Kerken tot dien werd voorgestaan en gekend werd in de klassiek gereformeerde traditie met een sobere eredienst, Woord(verkondiging) en de belijdenis centraal en een gezonde bevindelijkheid, Zowel in de hofstad was er allengs verontrusting bij leden van de Gereformeerde Kerken, alsook op talloze plaatsen in Nederland, en werd hun verweer met verschillende mogelijkheden kenbaar gemaakt.

De nieuwe theologische inzichten, waarvan de namen van de professoren. H.M. Kuitert en dr. H.A. Wiersinga als exponenten kunnen gelden, maar met name het uitdragen en de vrijheid om die te verkondigen c.q. het niet weren of als onschriftuurlijk afwijzen door kerkenraden en kerkelijke vergaderingen zorgden dat daardoor vele kerkleden meer en meer moeite, zorgen en problemen mee hadden. En die werden niet door besluiten van opeenvolgende kerkelijke vergaderingen weggenomen. Als zodanig werden zij als 'verontrusten binnen de Gereformeerde Kerken' aangeduid.

Het is met name de heren P.Looije uit Den Haag geweest die in een vroeg stadium, ook als gemeentelid, ambtsdrager en evangelisatie-ouderling van de wijkkerk 's Gravenhage-West, de (theologische) veranderingen opmerkte.

Met zijn medebroeder C.J.Koorneef was hij ook actief om de in 1967 opgerichte Vereniging van verontrusten⁸ onder de aandacht te brengen van predikanten.

Als gevolg daarvan gaf deze vereniging, onder voorzitterschap van ds. W.C. van den Brink uit Loosdrecht, allengs meer en meer informatie aan kerkleden in het periodiek Waarheid en Eenheid.

In landelijk opzicht is de vereniging Schrift en Getuigenis de vele kerkleden in den lande tot steun geweest om met haar periodiek Waarheid en Eenheid expliciet deze nieuwe theologische leringen te melden en te becommentariëren. Zowel bestuursleden als scribenten van dit periodiek wensten zich verbonden te weten met Gereformeerden in den lande, en ook velen daarbuiten, en wezen de nieuwe theologische leringen én de verkondiging daarvan af.

⁸ Deze 'Vereniging van verontrusten' onderging in de jaren '70 een naamsverandering in 'Vereniging Schrift en Getuigenis, vereniging tot bevordering van het Gereformeerde leven' en fuseerde met de Persvereniging Waarheid en Eenheid die het gelijknamige periodiek uitgaf. Zie daartoe het afzonderlijk het Archief van de Vereniging Schrift en Getuigenis onder HDC 1169

In organisatorische zin kende de in 1967 opgerichte Vereniging een afdeling op verschillende plaatsen. Zo bestond er o.a. de afdeling Den Haag en Utrecht.

Ook al was sprake van het gaan 'in de kerkelijke weg', op enig moment waren de leden van de afdeling Den Haag op het punt gekomen dat zelfs *die* kerkelijke weg geen enkele oplossing meer in zich had om de nieuwe theologische inzichten te weren en niet te praktiseren op de kansels in 's Gravenhage. In feite was het deze afdeling Den Haag die de spits afbeet om inhoudelijk bezwaren schriftelijk kenbaar te maken bij zowel kerkenraad alsook de meerdere vergaderingen⁹.

Dat was de reden dat in 1967 bij de gesprekken men zich allengs ook ging bezighouden met de mogelijke vorming van een Noodgemeente.

Initiatiefnemers daarin waren de heren P.Looijen¹⁰, Loosman, J.Verschuure uit Den Haag en T.Sijtema uit Zoetermeer die, na alle stappen van bezwaarmogelijkheden te hebben aangewend, tezamen met verscheidene andere gemeenteleden van de Gereformeerde Kerken in Den Haag en omliggende gemeenten zijn overgegaan tot de vorming van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot) Den Haag.

Het was niet verwonderlijk dat de bestuursleden van deze afdeling morele steun ervoeren vanuit de vereniging en dat men ook kon rekenen op bijval uit het land. Toen voor de bestuursleden van de afdeling Den Haag de kerkelijke weg bewandelden brachten zij hun beweegredenen voor de vorming van een Noodgemeente in bespreking binnen de Vereniging Schrift en Getuigenis, die al meer en meer bekend stond als 'de vereniging van verontrusten'. Over het oprichten of steunen van een Noodgemeente(n) verschilden de meningen binnen de Vereniging echter en vulden haar periodiek Waarheid en Eenheid ook met artikelen pro en contra¹¹. Het bestuur was van mening dat beide mogelijkheden binnen de Gereformeerde Kerken mogelijk moesten zijn nl. zowel de zelfstandige kerken waarvan bezwaarde leden lid, in geweten, (nog) lid konden blijven alsook de mogelijkheid om over te gaan tot een Noodgemeente, onder afwijzing van de onschriftuurlijke besluiten van de Generale Synode.

Tot de vorming van een Noodgemeente Gereformeerde Kerk ter plaatse werd besloten eind maart 1976¹² in een catechisatielokaaltje; hoewel aarzelend, maar toch.

Hiermee was, binnen de Gereformeerde Kerken, de eerste Noodgemeente gevormd; iets wat in een aantal andere plaatsen nl. Leiden, Ede, Delft en Utrecht eveneens het geval zou zijn.

1 juni 1976. Eerste Pinksterdag, trad de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag in de openbaarheid na voorafgaand onderzoek naar een mogelijkheid om de kerkdiensten te houden. Vanaf dat moment vonden die plaats in een kerkzaal van de Adventkerk te Den Haag, kerkgebouw van de Zevende Dag Adventisten).

Gemeenteleden kwamen uit Den Haag en omliggende plaatsen en er was vanaf 1976 sprake van reguliere kerkdiensten zoals die naar Gereformeerde traditie werd voorgestaan.

⁹ Zie daartoe het Archief van de Afdeling Den Haag van de vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.1

¹⁰ Over deze drijvende kracht en initiator zie inv.nr. 23 met een zijn levensloop (geplaatst in Waarheid en Eenheid 8 juni 1984)

¹¹ E.e.a. kwam tot uitdrukking in de artikelen van de toenmalige hoofdredacteur dr.E.Masselink. Zie voorts op pag. 4 -noot 6- bij de Inleiding (hiervoor) op de inventarissen van de Archieven van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk.

¹² Zie inv.nrs 12 en 23

De gekozen kerkenraad bestond de eerste jaren uit P.Looijen, J.T.Loosman, K.L.van der Laan, J.Verschuure¹³ en T.Sijtema; daarnaast waren twee gemeenteleden gevraagd om adviseur te zijn. De kerkenraad werd vanaf 1983 versterkt met L.Pot uit Delft nadat de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft aldaar was opgeheven.

In de kerkdiensten gingen predikanten en voorgangers met preekbevoegdheid voor zoals ds.J. van der Haagen (laatstelijk Leidschendam), ds.P.Brouwer (Schiedam), ds.A. Vreugdenhil (Rotterdam) en C.A.Vreugdenhil (Leischendam) en ds.M.Vreugdenhil (Ede), B.Krol (Gorinchem), mr.dr.A.Zeegers (Amsterdam), evangelist A. van der Werff (Driebergen) en anderen. Voorzover bekend was zeer weinig sprake van preeklezen waartoe, in voorkomende situatie, P.Looijen door de kerkenraad was benoemd.

De Noodgemeente had de beschikking over een piano die de gemeentezang ondersteunde; het was een geschenk van een familielid van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag.¹⁴

Zowel in Woordverkondiging, de ambten alsook het reguliere gemeentelijk leven werd het 'gewone' Gereformeerd kerkelijke leven gepraktiseerd. Naast de viering van het Heilig Avondmaal was sprake van een doopbediening en ook van openbare geloofsbelijdenis; deze vonden plaats ten overstaan van de ambten.

Vanaf de start van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag was het onderwerp 'evangelisatie' aan de orde en was het o.a. de heer P. de Niet die zich daarvoor inzette.

Naast de contacten naar predikanten toe werden talloze leden van de Gereformeerde Kerken in Den Haag en mensen met wie persoonlijke contacten bestonden over het bestaan van de Noodgemeente Den Haag over de kerkdiensten geïnformeerd. De soms jarenlange contacten waren daardoor het vervolg en bleef de persoonlijke band behouden¹⁵.

De Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag beschikte in de loop van enkele jaren over een financiële reserve dat werd aangevuld met een legaat; daartoe werd een gemeentefonds gevormd waarover op gemeentevergaderingen werd gesproken.

Om het legaat te kunnen aanvaarden werd de vraag over de rechtspersoonlijkheid, via mr.dr.A.Zeegers, vraag beantwoordt¹⁶.

De Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag, zoals die zich liet aanduiden, waren net als de andere Noodgemeenten kerkelijke gemeenten binnen het verband van de Gereformeerde Kerken.¹⁷

Als gevolg van contacten, mede vanuit de Vereniging Schrift en Getuigenis, ontving ook de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag van verschillende gemeenteleden uit andere plaatsen informatie over lokale kerkelijke situaties. Een aantal documenten daarvan bevindt zich in dit archief¹⁸.

¹³ Drs.J.Verschuure was enkele jaren na het ontstaan van de Noodgemeente, scriba en heeft zorg gedragen voor de diverse contacten naar predikanten en voorgangers. Vanaf januari 1983 was hij voorts secretaris van de Vereniging Schrift en Getuigenis

¹⁴ Zie daartoe inv.nr. 16

¹⁵ Zie daartoe de persoonlijke correspondentie met een familie in het buitenland inv.nr. 53 (documenten van drs. J.Verschuure)

¹⁶ Zie inv.nr. 11

¹⁷ Zie daartoe de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 13

¹⁸ Dit betreft o.a. Krommenie en Joure, inv.nrs. 46, 47 en alsook van mr.H.C.Visser te Den Haag inv.nr.50 (een uittreksel is bij de inventaris gevoegd Bijlage A, pag. 41)

De Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag maakte deel uit van het gezamenlijk beraad van Noodgemeenten, dat met enige regelmaat vergaderde¹⁹. Bekend resultaat van de gezamenlijke opstelling van de Noodgemeenten van Den Haag, Leiden, Ede, Delft en Utrecht was de publicatie 'Getuigenis en Appèl' en 'de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk' die in juni 1979 werd gepubliceerd²⁰.

Ook nadien gaven de Noodgemeenten hun standpunt aan in een publicatie, in samenwerking met de Vereniging Schrift en Getuigenis naar aanleiding van het 'Rapport over het Schriftgezag God met ons' dat door de Generale Synode was vastgesteld.

Van het bestaan van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag werd met zekere regelmaat een publicatie gegeven in het periodiek Waarheid en Eenheid. Dit betrof zowel het 1-jarig bestaan, alsook het 5- en het 10-jarig bestaan.²¹

Met verschillende kerken en kerkelijke organisaties in de Hofstad stond de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag in een zeker contact. Met de Nederlands Gereformeerde Kerk (NGK) Den Haag/Rijswijk²² en de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK) van 's Gravenhage West resp. Centrum²³ was dat ook het geval in samensprekingen. De door de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag ingedachte mogelijkheid voor o.a. een gezamenlijk (kunnen) optrekken van deze kerken, waarvan dan tevens de Noodgemeente deel zou uitmaken, strandde.

De Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag ontstond in maart 1976 met de eerste kerkdiensten op 6 juni 1976. In 1994 eindigden de kerkdiensten en was sprake van opheffing van deze Noodgemeente. Afzonderlijke correspondentie daarover is niet aangetroffen. Op basis van een bericht in het Nederlands Dagblad dd. 23 december 1994 kan worden uitgegaan dat per 31 december 1994 opheffing van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag een feit was. Den Haag had als eerste plaats in Nederland een Noodgemeente Gereformeerde Kerk; het zou tevens de plaats zijn waar de laatste Noodgemeente aanwezig was.

Gemeenteleden werden, na de opheffing van deze Noodgemeente en soms ook al voordien, veelal lid van een andere lokale kerk van Gereformeerde origine. Daarover zijn nauwelijks gegevens bekend.

Archief

Deze inventaris bevat de archiefbescheiden van de voormalige Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den-Haag beschreven. Het archief werd, door bemiddeling van de heer L.Pot ouderling van deze Noodgemeente na de opheffing op zeker moment aangereikt om zorg te dragen voor een veilige bewaarplaats, ook voor eventuele raadpleging door derden.

¹⁹ Zie daartoe het Archief van Vergaderingen van Gezamenlijke Vergaderingen Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981. HDC 1168.6

²⁰ Zie voor publicatie 'Getuigenis en Appèl': Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, inv.nr. 8 (HDC 1168.5); het betreft de editie mei 1978 van het periodiek Waarheid en Eenheid, jaargang 30 op HDC: CT 05130; Voor de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk: zie inv.nr. 13

²¹ Zie inv.nr. 12

²² De NGK 's Gravenhage werd medio '70 gekend als 'Gereformeerde Kerk buiten het verband' als deel van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt; vanaf begin 1970 was de naam 'Nederlands Gereformeerde Kerken'.

²³ Daartoe wordt ook verwezen naar het, bij het Haags Gemeentearchief zich bevindende Archief van de Christelijke Gereformeerde Kerk Den Haag-Centrum (inv.nr.98) Archiefnummer aldaar 1219-01.

Het archief bevat de verslagen van de kerkenraad uit de periode augustus 1977 – 1986 met als laatste die van haar vergadering op 2 december 1986. Van de jaren nadien zijn geen verslagen aangereikt en, bij navraag, ook niet meer elders aan te treffen.

Van verschillende zaken zijn geen documenten aanwezig; dit geldt aangegane verplichtingen zoals huur van de kerkzaal van de Adventkerk evenals bijvoorbeeld de (financiële) administratie. Verondersteld wordt dat de piano, eigendom van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag, als dank voor het kunnen gebruiken van de kerkzaal is overgedragen aan de Adventkerk.

Verantwoording van de inventarisatie

Deze inventaris betreft documenten van de voormalige Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot) Den Haag van de periode 1976 - 1994 met enkele documenten uit 1975 en 1999²⁴. Daarbij werden documenten aangetroffen van drs. J.Verschuure, jarenlang de scriba van deze Noodgemeente; deze zijn vanwege een zeker tijdsbeeld in deze inventaris opgenomen als persoonlijke documenten van drs.J.Verschuure.

De documenten, inv.nrs. 1-54, bevinden zich in zuurvrije omslagen met de omvang van 8 cm.

Openbaarheid

Wat betreft de openbaarheid ten behoeve van raadpleging wordt vermeld dat de in deze (deel) inventaris opgenomen documenten openbaar zijn en geraadpleegd kunnen worden, behoudens een enkel document waarvan bij overdracht aan het HDC de openbaarheid werd beperkt.

Ook voor dit archief geldt dat vóórdat publicatie daarover, al dan niet met document(en) uit dit archief, plaatsvindt er de toestemming nodig is van de inventarisator en/of van een andere door hem aangegeven persoon of contactadres.

Over naam en adres e.d. kunt u zich verstaan met de archivaris van het HDC.

Bewaarplaats van het archief

Het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag 1976-1994 bevindt zich in de archiefbewaarplaats van het Historisch Documentatie Centrum voor het Nederlands Protestantisme aan de VU te Amsterdam, onder archiefnummer: HDC 1168.1

Citeertitel:

Verkort: Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag, 1976-1994, inv.nr. ... (HDC 1168.1)

Volledig: Inventaris van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag 1976-1994 inv.nr... (HDC 1168, deelarchief HDC 1168.1)

A.D. 2021

Nieuwerkerk a.d. IJssel, G.J.Bink

²⁴ Betreft een gedrukte preek uit 1975 van ds.A.J.Moggré, predikant van de Nederlands Gereformeerde Kerk 's-Gravenhage-Rijswijk, inv.nr. 21 resp. het overlijdensbericht in 1994 van een voorganger inv.nr.26.

I N V E N T A R I S

van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot) Den Haag, (1975) 1976-1994 (1999)

A **Stukken van algemene aard**

1. Verslagen van vergaderingen
- 1 Verslagen van vergaderingen, augustus 1977 – 2 december 1986. 1 omslag
 NB.1 Incompleteet
 2 met enkele bijlagen
2. Contactbladen
- 2 ‘Contactblad’, periodiek van de Noodgemeente Den Haag, met
 Mededelingenblad december 1981, mei 1977 – april 1980, 1981. 1 omslag
- 3 Gemeentevergaderingen
- 3 Agenda’s van de ledenvergaderingen 14 september 1976 en 23 februari 1977,
 met publicatie van de inleidingen ‘motivering van ons bestaansrecht als
 Noodgemeente en doelstellingen voor de toekomst’ en ‘terugblik op en
 balans van driekwart jaar Noodgemeente’, 1976 - 1977. 1 omslag
 NB. Inleidingen zijn tevens gepubliceerd in periodiek Waarheid en Eenheid,
 periodiek van de vereniging Schrift en Getuigenis.
 Zie daartoe de collectie tijdschriften op het HDC 05130 (jaargang 028)

B **Stukken betreffende bijzondere onderwerpen**

- 1 Ontstaan; kerkelijke ontwikkeling, beëindiging
- 1.1 Kerkelijke ontwikkelingen; ontstaan en positiebepaling
- 4 Kort verslag van de vergadering van de Kerkenraad Algemene Zaken (KAZ)
 Gereformeerde Kerk ’s Gravenhage West op 7 april 1976 over o.a. bericht
 van een brief van gemeenteleden over een te vormen noodgemeente in
 Den Haag en van een brief van het Reformatorisch Contact met uitnodiging
 tot deelname aan dit overlegorgaan, een artikel in het Kerkblad Gereformeerd
 Den Haag van 10 april 1976 over oprichting van de Noodgemeente, alsmede
 kopie van de brief van deze KAZ naar aanleiding van de mededeling en
 motivering van het bestuur van de afdeling Den Haag van de vereniging
 Schrift en Getuigenis, april en augustus 1976. 3 stukken
 NB. Zie voor de brief van het Reformatorisch Contact: het Archief van de
 Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht: inv.nr.6 (HDC 1168.5)
- 5 Notitie ‘welke mogelijkheden voor verontrusten in de Gereformeerde Kerk?’
 van drs.J.Verschuure, januari 1977; fotokopie. 1 stuk
 NB. Werd ook gehanteerd op een voorlichtingsbijeenkomst in Delft 13 januari 1977
- 6 Notitie ‘proeve van een apologie als overgangsvorm naar nieuwe kerkelijk
 institutionele verhoudingen’ van drs. J.Verschuure, met reactie van dr.A.E.
 Schouten, februari 1977. 2 stukken
- 7 Oproep aan alle Haagse Gereformeerden die bezorgd zijn over de huidige
 koers van de kerkelijke ontwikkeling, met ontwerpen, september en
 november 1977. 1 omslag

- 8 Brieven van leden van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag over doel en positiebepaling alsmede aandachtspunten voor het functioneren van Noodgemeenten, november 1986, [1987]. 2 stukken
- 1.2 Kerkdiensten
- 9 Lijst met aandachtspunten en concept-mededelingen voor een kerkdienst van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag, 22 mei 1976. 1 stuk
- 10 Brieven aan geïnteresseerden met informatie over de opgerichte Noodgemeente Groot-Den Haag en waar de kerkdiensten worden gehouden, 6 juni 1976. 1 stuk
- 1.3 Rechtspersoonlijkheid
- 11 Afschrift brief van Prof.P.L.Dijk te Amsterdam aan mr.dr.A.Zeegers te Amsterdam dat de Noodgemeente kan worden beschouwd als een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid als bedoeld in art. 26 boek 2 Burgerlijk Wetboek, 19 september 1979. 1 stuk
- 1.4 Jubilea
- 12 Notities over het 1 jarig, 4 jarig en 10 jarig bestaan van de Noodgemeente, met bijlagen, 1977, 1980, 1986. 1 omslag
- 1.5 Verklaring van Noodgemeenten
- 13 Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerken te Delft, Ede. Den Haag, Utrecht en Groot-Leiden (dolerend), met toelichting en de verklaring op onderdelen, alsmede enkele ontwerpen, 1979. 1 omslag
NB. Zie voor de totstandkoming, ontwerpen alsmede het origineel van deze Verklaring: het Archief van Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr.3 (HDC 1168.6)
- 1.6 Beëindiging
- 14 Krantenartikel 'Noodgemeente kwijnt weg' in het Nederlands Dagblad, 23 december 1994. 1 stuk
- 2 Eigendom; huur, schenking
- 2.1 Huur kerkzaal
- 15 Brief van de Eglise Wallone de la Haye met melding dat de inrichting van het kerkgebouw geen mogelijkheid biedt voor twee kerkdiensten op de zondag, met bijlage, april – mei 1976. 2 stukken
NB. Een kerkzaal van de Advenkerk werd gehuurd; stukken daarover ontbreken
- 2.2 Schenking piano
- 16 Bedankbrief aan mej.W. van der Laan te Beras (Zw) voor de geschonken piano, met notitie van T.Loosman 'hoe de Noodgemeente aan een piano kwam', z.d. en november 1979. 2 stukken
- 3 Financiële middelen
- 3.1 Rekeningen en financiële overzichten
- 17 Jaarrekeningen, met financiële overzichten en kascontrole rapporten, met bijlagen, 1985 - 1988, 1990 – 1993. 1 omslag
NB. Incompleet

18	Discussienota over de besteding van het gemeentefonds, oktober 1985.	1 stuk
	3.2 Financiële steun; giften	
19	Brieven ter bevestiging van ontvangen giften, met bijlage, 1983, 1985; afschriften.	3 stukken
20	Brief van ds. A.M.Lindeboom te Hooghalen met informatie over zijn boek 'Om de grondslagen van het christendom; bij het 150 jarig jubileum van de Afscheiding', met afschrift brief ten vervolg op de financiële steun om dit boek uit te geven en naar aanleiding van de ontvangst van een present exemplaar, mei 1983 en maart 1984.	2 stukken
	4 Organisatie	
	4.1 Orde van dienst; liturgie	
21	Liturgie van de doopdienst op 10 juli 1988 en liturgie van de preek die bij afwezigheid van de voorganger gelezen kon worden, 1975, 1988. NB. Liturgie van de doopdienst in duplo	3 stukken
22	Orde van de morgen- en middagdienst, met ontwerp, z.d., 1982.	3 stukken
	4.2 Ambten; ouderlingschap	
23	Stukken betreffende ouderlingen P.Looije, T.Sijtema en T.Loosman, 1984 – 1986.	1 omslag
24	Brief van drs.J.Verschuure om ontheffing, met bijlage, mei 1987.	2 stukken
	4.3 Predikanten, voorgangers	
25	Lijsten voor de preekvoorziening, juli 1977 – mei 1978. NB. Incompleet	1 omslag
26-30	Stukken betreffende predikanten en voorgangers, 1977 – 1990, 1999.	1 stuk 4 omslagen
	26. Correspondentie met predikanten en voorgangers, 1977 – 1986, 1990, 1999. NB1. Incompleet 2. Zie ook inv.nr.20	
	27. Brieven aan predikanten en voorgangers met verzoek om voor te gaan, 1977 – 1983; afschriften.	
	28. Correspondentie met ds.G.Lievaart, 1977, 1979, 1987.	
	-. Overleg van Noodgemeenten over een eigen predikant, contacten met ds.G.Lievaart te Aduard, alsook de daarmee samenhangende aspecten, november 1979 - september 1980: het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 10 (HDC 1168.6)	
	29. Correspondentie met ds. B.Krol, 1980 -1986.	
	30. Notitie met ingedachte toespraak namens de andere Noodgemeenten bij het afscheid van ds.T.J.Hagen op 5 september 1982 te Delft, 1982.	stuk
	4.4 Ledenadministratie	

- 31-32 Stukken betreffende de ledenadministratie en correspondentie met gemeenteleden, 1977 – 1987. 2 omslagen
31. Lijsten van gemeenteleden en adressen waarnaar informatie werd gezonden, alsmede attestaties, z.d., 1977 – 1987.
32. Brieven van H. van Bloois te Den Haag over o.a. verschillende zaken en kerkelijke ontwikkelingen en, 1976 – 1977.
- 4.5 Diaconale doelen; collecteopbrengsten
- 33 Brieven van organisaties waarin de ontvangst van collectegelden werden bevestigd, 1977, 1982 – 1993. 1 omslag
NB. Incompleet
- 4.6 Evangelisatie
- 34 Notitie van Gospel for Guests 's-Gravenhage Haag p/a H.Timmers, over evangelisatie op camping Ockenburg, oktober 1977; stencil. 1 stuk
- 4.7 Publiciteit
NB. Zie ook inv.nr. 3
- 35 Publicatie in het reformatorisch opinieblad Koers van het artikel 'het secularisatieproces' van drs.J.Verschuure, [1977]. 1 stuk
- 36 Artikelen van het Reformatorisch Dagblad (RD) over voorgangers in Gereformeerde Noodgemeenten, met afschrift brief van de kerkenraad van de Noodgemeente Den Haag aan redactie van het RD, juli 1972. 3 stukken
- 37 Brieven van en aan redacties van kranten, kerkbodes en andere periodieken, predikanten en particulieren met informatie over kerkdiensten en de noodzaak die leidde tot het ontstaan van de Noodgemeente, alsmede enkele geplaatste advertenties en berichten, juli 1977–november 1979, april 1985; afschriften. 1 omslag
NB1. Zie ook inv.nr.5
2. Incompleet
- 5 Betrekkingen tot andere kerken, kerkelijke organisaties en overheid
- 5.1 Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Leiden, Ede, Delf en Groot-Utrecht
- 5.1.1 Gezamenlijke vergaderingen
- . Verslagen van de gezamenlijke vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Den Haag, Delft, Groot-Utrecht en Groot-Leiden, 1977 - 1981:
Het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 1 (HDC 1168.6)
- 38 Notitie 'richtlijnen wervingsactiviteiten Noodgemeenten', met suggesties van ds.B.Krol te Gorinchem, mei 1980; kopie. 1 stuk
- 5.1.2 Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden
- 39 Verslag van de ontmoetingsvergadering van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden en de Noodgemeente Den Haag op 15 juni 1981; 1981; kopie. 1 stuk

- 40 5.2 Gereformeerde Kerk 's Gravenhage-West
Correspondentie met de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk 's Gravenhage
-West over de ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken te Den Haag en
de theologische opvattingen binnen de Gereformeerde Kerken,
[april] 1976 – november 1978. 1 omslag
NB. Zie ook inv.nr. 50
- 41 5.3 Interkerkelijke Contactdienst 's Gravenhage
Brief van de Interkerkelijke Contactdienst 's Gravenhage inzake het
vormen van een christelijke gemeente, mei 1976. 1 stuk
- 42 5.4 Gereformeerde Kerk (dolerend) Urk
Brief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) te Urk naar aanleiding van de
bemoedigende brief van de Noodgemeente Den Haag en uitnodiging voor de
constituerende vergadering van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Urk,
juni 1976, augustus 1976. 2 stukken
- 43 5.5 Reformatorische Evangelisatie 's Gravenhage
Brief van het bestuur van de Reformatorische Evangelisatie 's-Gravenhage
dat door haar geen samenwerking wordt aanvaard, oktober 1976. 1 stuk
- 44 5.6 Nederlands Gereformeerde Kerk 's Gravenhage
Correspondentie met de Nederlands Gereformeerde Kerk van 's Gravenhage
en verslag van een samenspreking, oktober 1976 – oktober 1980. 1 omslag
- 45 5.7 Christelijke Gereformeerde Kerken 's Gravenhage West en -Centrum
Correspondentie met de Christelijke Gereformeerde Kerken 'Gravenhage
-centrum en 's-Gravenhage-West, met verslag van een samenspreking,
november 1976 – december 1980. 1 omslag
- 46 5.8 Gereformeerde Kerk Krommenie
Informatieve brieven van de bezinningsgroep van de Gereformeerde Kerk
van Krommenie en verslagen van gesprekken met haar kerkenraad, alsmede
aantekening van een contact met een woordvoerder, 1980. 1 omslag
- 47 5.9 Gereformeerde Kerk Joure
Brief aan de vereniging van gemeenteopbouw binnen de Gereformeerde Kerk
van Joure met overzicht van voorgangers, april 1983; afschrift. 1 stuk
NB. Zie voor brieven en reacties op de publicatie 'wat is er gebeurd in Joure'
oktober 1983 – oktober 1984, het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde
Kerk Groot-Utrecht, inv.nr. 57 (HDC 1168.5).
- 48 5.10 Overheid; ministerie van Algemene Zaken
Brief aan de Minister-president, de minister van Justitie en de minister van
Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk met een reactie op het
voortontwerp van Wet Gelijke Behandeling, met concept en bijlagen,
30 januari 1982; afschrift. 1 omslag

6 Documentatie

- Kopieën van artikelen uit tijdschriften, periodieken e.d. die aandacht besteedden naar aanleiding het ontstaan van en over de Noodgemeenten, 1971-1979:
 Het archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr. 12; HDC 1168.6
 NB1. Incompleet
 2. Zie ook het Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden 1976-1982, inv.nr. 12 (HDC 1168.2)
 3. Over het onderwerp: zie tevens het periodiek Waarheid en Eenheid, 1971-1978, jaargangen 21-30: collectie tijdschriften HDC: CT 05130.
- 49 Kort verslag van de KAZ-vergadering van de Gereformeerde Kerken in Den Haag van 16 mei 1977 en van het overzicht van de kerkdiensten op zondag 26 juni en 3 juli 1977 in de wekelijks verschijnende kerkbode Gereformeerd Den Haag, mei – juni 1977. 2 stukken
- 50 Afschrift van de open brief van mr. H.C.Visser te Den Haag aan de Kerkenraden van de Gereformeerde Kerken met een uiteenzetting van feiten en toestanden over de ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken, met afschrift brief van goede ontvangst door de scriba van de Noodgemeente, april – mei 1983; kopie. 2 stukken
 NB. Uittreksel in deze opgenomen als Bijlage A, pag.64
- 51 Brochure ‘Gemeente Opbouw Plan; suggesties voor gemeenteopbouw en evangelisatie’ van het Instituut voor Evangelisatie te Driebergen, voorlopige uitgave, z.d. 1 stuk
 NB. Gedrukt
- - -
- 7 Gedeponeerde documenten van drs.J.Verschuure**
- 52 Kopie van een interview in de Nieuwe Leidsche Courant met drs.J.Verschuure, wetenschappelijk medewerker van de Rijks Planologische Dienst, ‘Op weg naar het jaar 2000; een studie van de toekomst’, 9 januari 1969. 1 stuk
- 53 Brieven aan drs.J Verschuure en zijn vrouw van hun vrienden Henk, Marina en dochter Jakomina in Athene over hun verblijf en de kerkelijk, politieke en maatschappelijke ontwikkelingen in Nederland, december 1978 – juli 1981. 1 omslag
 NB. Van Henk werd een artikel ‘Over barensweeën en groeistuipen’, gepubliceerd in het tweede kwartaal 1981 in Waarheid en Eenheid periodiek van de Vereniging Schrift en Getuigenis.
 Zie daartoe jaargang 32 in de collectie tijdschriften: HDC CT 05130
- 54 Kopie van briefje aan Drs.J.Coulander te Den Haag over te teruggave van de sleutel en beëindiging van het contact, oktober 1979. 1 stuk

van documenten van de

Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden
zich noemende Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden

1976 – 1982 (1993)

Lokhorstkerk te Leiden
op de achtergrond de Pieterskerk

G.J.Bink

AD 2021

Inleiding

Korte geschiedenis van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden

In de jaren '70 werden door de Gereformeerde Kerken in theologisch opzicht een andere weg ingeslagen. Als gevolg van met name de leringen van H.M.Kuitert en dr. H.A.Wiersinga aan de VU te Amsterdam was er allengs daarvoor een podium die ook de kansels bereikten. Als gevolg van de behandeling van bezwaarschriften op de meerdere vergaderingen en Generale Synodes kwam er in besluitvorming voldoende 'draagvlak' om o.a. hun beide leringen in de kerken te (be)houden. Dat hiertegen kerkenraden, gemeenteleden en kerkelijk georiënteerde verenigingen bezwaar hadden is niet alleen begrijpelijk, maar ook werd daarmee aangegeven dat in den lande duidelijk sprake was verontrusting. Vanuit een vereniging i.c.de Vereniging Schrift en Getuigenis werd hieraan in haar periodiek Waarheid en Eenheid door de scribenten aandacht gegeven en verkregen de leden of abonnees van het periodiek informatie over wat er zoal speelde in die kerken in den lande en in zekere zin van hen een spreekbuis werd. Gemeenteleden werd met een verscheidenheid aan artikelen ook een riem onder het hart gestoken. Allerwegen werd aangegeven om bij het gezag van de Bijbel als Gods Woord te blijven en, in organisatorische zin, ook Gereformeerd.

De ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken leidde ertoe dat ook in Leiden een groep leden van Gereformeerde Kerken uit Leiden en omliggende plaatsen zich daarmee niet konden verenigen. Anders gezegd: zij treurden hierover. Toen ook bezwaarschriften ter Generale Synoden geen effect sorteerden tegen het nieuwe theologisch gedachtegoed, werd door een aantal gemeenteleden besloten over te gaan tot het oprichten van een Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden. Dat vond plaats op 17 juni 1976, in historisch opzicht dezelfde dag 90 jaar na de Doleantie 1886. Het was daarmee de tweede Noodgemeente, bekend als Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden, zichzelf aanduidende als Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden, in Nederland.

Vanaf de aanvang daartoe de heren L. van Raven uit Leiderdorp, J.Kol, H.Noort, J.van Veen en P.Los uit Leiden, alsook O.Groeneveld uit Voorschoten, J.Matze uit Hazerswoude en A.F.C.Dubbeldam uit Warmond hun krachten aan deze Noodgemeente gegeven.

Als eerste scriba fungeerde J.Kol²⁵; nadien, per 1 juni 1980 was dat A.F.C.Dubbeldam.

Na de oprichting in het voorjaar 1976 werden vier ambtsdragers in de eerste kerkdienst bevestigd. Diensten van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden werden gehouden in de Lokhorstkerk aan de Pieterskerkstraat te Leiden. Voor bijzondere gelegenheden, zoals bevestiging ambtsdragers, openbare geloofsbelijdenis en een doopdienst, werd uitgeweken naar de 'kleine' Pieterskerk, een afzonderlijk kerkgedeelte van de grote Pieterskerk.

Zowel in Woordverkondiging, de ambten alsook het reguliere gemeentelijk leven werd het 'gewone' Gereformeerd kerkelijke leven gepraktiseerd. De viering van het Heilig Avondmaal en de doopbediening vonden plaats ten overstaan van de ambten.

Predikanten, met name ds. J. van der Haagen te Poortugaal, ds.G.Lievaart, ds.T.J. Hagen alsook mannenbroeders, na het afronden van de Pastorale Leergangen (Zwolle dan wel Rotterdam), hebben deze gemeente met hun Woordbediening gediend. Voor catechisatie was een voorziening getroffen en voor het pastoraat werd bijstand verleend door ds.G.Lievaart uit Aduard; hij combineerde zijn bezoek veelal met het voorgaan in Utrecht of Delft en overnachtte met zijn vrouw in De Vijverhof te Delft.

²⁵ De heer J.Kol was in die periode ook de secretaris van de Vereniging Schrift en Getuigenis; zie inv.nr.1

De Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden maakte deel uit van het gezamenlijk beraad van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk ²⁶. Bekend resultaat daarvan was de publicatie ‘Oproep en Appél’ en ‘de Verklaring die in juni 1979 werd gepubliceerd’ ²⁷. Ook nadien maakten de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk van Groot Den Haag, Groot-Leiden, Ede, Delft en Groot-Utrecht, in gezamenlijkheid met de Vereniging Schrift en Getuigenis, hun bezwaren kenbaar naar aanleiding van het ‘Rapport Schriftgezag ‘God met ons’; over de aard van het Schriftgezag’ van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in 1980.

In september 1982 besloot de kerkenraad, onverwachts voor de andere zustergemeenten, dat per 3 oktober 1982 geen diensten meer zouden worden gehouden; dat leidde tot het feitelijk opheffen van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden. Zoals uit de aanwezige documenten blijkt, was de kerkenraad in gesprek met enkele andere kerken over een mogelijke gezamenlijkheid ^{*28}. Gemeenteleden sloten zich nadien aan bij de Buitengewone wijkgemeente van de Nederlands Hervormde Kerk te Voorschoten (Gereformeerde Bond).

Verantwoording

De in deze inventaris opgenomen documenten bevatten niet het (eigenlijke) archief van de voormalige Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, maar zijn vanwege de directe relatie tot de andere Noodgemeenten Gereformeerde Kerk tezamen als archief in deze aangemerkt. Deze documenten zijn afkomstig uit het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht resp. die van Groot Den-Haag en die van Delft.

Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zijn de documenten tevens aanwezig in het archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden zoals dat in 1993 in beheer werd gegeven van het Erfgoed Leiden en omstreken, voormalig Regionaal Archief, te Leiden.

Het archief; periode

Deze documenten beslaan de periode 1976-1982. Uit 1993 werd het overzicht van archiefbescheiden toegevoegd die toen in beheer werden gegeven bij Erfgoed Leiden. De in deze inventaris opgenomen documenten, inv.nrs. 1-17, bevinden zich in zuurvrije omslagen met de omvang van 0.3 cm op het Historisch Documentatie Centrum voor het Nederlands Protestantisme aan de VU (HDC) te Amsterdam, onder archiefnummer: HDC 1168.2.

Openbaarheid

Wat betreft de openbaarheid ten behoeve van raadpleging wordt vermeld dat de in deze (deel) inventaris opgenomen documenten openbaar zijn en geraadpleegd kunnen worden, behoudens een enkel document waarvan bij overdracht aan het HDC de openbaarheid werd beperkt.

Ook voor dit archief geldt dat vóórdat publicatie daarover, al dan niet met document(en) uit dit archief, plaatsvindt er de toestemming nodig is van de inventarisator en/of van een andere door hem aangegeven persoon of contactadres.

Over naam en adres e.d. kunt u zich verstaan met de archivaris van het HDC.

Citeertitel:

Verkort: Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Leiden, 1976-1982, inv.nr. ... (HDC 1168.2)

Volledig: Inventaris van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Leiden 1976-1982 inv.nr... (HDC 1168, deelarchief HDC 1168.2).

AD 2021 Nieuwerkerk a.d. IJssel, G.J.Bink

²⁶ Zie voor de vergaderingen: het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen Noodgemeenten, HDC 1168.6

²⁷ Zie inv.nrs 2 en 4

²⁸ Zie inv.nr. 13

Inventaris van documenten

van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, 1976 – 1982 (1993)

1	Brief van de kerkenraad aan het bestuur van de Vereniging Schrift en Getuigenis over de verhouding van de Vereniging met de Noodgemeenten, 3 november 1976.
NB. Gestencild	1 stuk
2	Mededelingenbladen van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, februari 1977 – februari 1982.
NB. Niet geheel compleet	1 omslag
3	Publicatie ‘Getuigenis en Appèl’, een boodschap van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk te Delft, Ede, Den Haag en Groot-Leiden, mede namens de in oprichting zijnde Noodgemeente Groot-Utrecht over voortgaande ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken, 1978.
NB1. Gedrukt
2. Editie mei 1978 van Waarheid en Eenheid, HDC tijdschriften CT 05130	1 stuk
4	Brief aan de gezamenlijke vergadering van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk over haar positie en naam als Gereformeerde Kerk ‘dolerend’, met notitie ‘waarom doleren? en bijlage’, 4 december 1978; afschrift.	3 stukken
5	Getekende Verklaring van de Noodgemeenten der Gereformeerde Kerken te Delft, Ede, Den Haag, Utrecht en Groot-Leiden (dolerend), met aanbiedingsbrief aan de kerkenraden, classes en generale synode van de Gereformeerde Kerken en bijlage, maart - mei 1979; kopie.
NB.1 Zie voor de totstandkoming alsook het origineel van deze Verklaring: het Archief van Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerken, inv.nrs. 3-4; HDC 1168.6;
2 Zie voor het Ontwerp van de Verklaring, met toelichting, alsmede correspondentie daarover, voorjaar 1979: het Archief Gereformeerde Noodgemeente Groot-Utrecht inv.nr. 15, HDC 1168.5	1 omslag
-	Correspondentie met de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden om te komen tot een gezamenlijke reactie van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk op de artikelen van prof.K. Runia en prof.dr.J. Plomp, naar aanleiding van de Verklaring van Noodgemeenten, 1979.
Zie het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 5; HDC 1168.6	
-.-	Stukken betreffende het overleg van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk over een eigen predikant, contacten met ds.G.Lievaart te Aduard, alsook de daarmee samenhangende aspecten, november 1979 - september 1980.
Zie het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 10; HDC 1186.6	
6	Verklaring van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden tegenover de gemeente, afgelegd op 5 oktober 1979, in verband met onderlinge verhoudingen, oktober 1979; kopie.	1 stuk

- . Uitnodiging voor de bevestiging van een ouderling op 1 juni 1980, afschrift brief aan J.Kol, oud-scriba naar aanleiding van zijn afscheid, alsmede brief met bijlagen betreffende de onderlinge verhoudingen met aantekeningen van een overleg nadien, juni 1980 en november 1980 – september 1982. Zie het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, inv.nr.51; HDC 1168.5.
- 7 Credentiebrief voor de Gezamenlijke Vergadering van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, op 22 mei 1980 te Den Haag, [mei 1980]; afschrift. 1 stuk
- 8 Uitnodiging [geadresseerd aan de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag) voor de kerkdienst op 1 juni 1980 waarin een ambtsdrager wordt bevestigd, mei 1980. 1 stuk
NB. 1 juni was tevens datum overgang van het scribaat
- 9 Verslag van de samenspreking van enkele afgevaardigden van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, enkele bestuursleden van de Vereniging Schrift en Getuigenis met het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond in de Nederlands Hervormde Kerk, 22 augustus 1980; kopie. 1 stuk
NB1. Verslag opgemaakt door de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden
2. Zie voor overige stukken rond dit gesprek het archief van de Vereniging Schrift en Getuigenis; HDC 1169.2
3. Dit verslag diende ook op de Gezamenlijke Vergadering van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk 29 oktober 1980; zie ook inv.nr.1 van het Archief; HDC 1169.6
- 10 Verslag van de ontmoetingsvergadering met de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag op 15 juni 1981 over de onderlinge verhouding en die tot de Vereniging Schrift en Getuigenis, [juni 1981]; afschrift. 1 stuk
NB1. Met gewenste correcties van Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht;
2. Eerstvolgende gezamenlijke vergadering was op 7 juli 1981; zie daartoe het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk; HDC 1168.6
3. Zie ook het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, inv.nr. 51; HDC 1168.5.
- . Correspondentie met de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden naar aanleiding van de gezamenlijke vergadering januari 1980 over een publicatie van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk alsook over de verhouding van van de Noodgemeenten tot de Vereniging van Schrift en Getuigenis, januari 1981; afschriften.
Zie het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, inv.nrs 11 en 52; HDC 1168.5
- 11 Afschrift brief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden aan de kerkenraad aan de Gereformeerde Kerk (dolerend) te Genemuiden naar aanleiding van de schorsing van ds.W. van Benthem en een ouderling alsmede over haar aansluiting bij de Christelijke Gereformeerde Kerken, met kopie mededelingenblad van de Gereformeerde kerk dolerend Genemuiden, juli 1981. 2 stukken
NB.1 Bijlagen bij de brief ontbreken;
2 Zie ook het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht inv.nr.55; HDC 1168.5

12. Brief aan de Minister-president, de minister van Justitie en de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk met een reactie op het voorontwerp van Wet Gelijke Behandeling, 17 januari 1982; afschrift. 1 stuk
13. Brief aan de kerkenraden van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden en de Buitengewone wijkgemeente van de Nederlands Hervormde Kerk (denominatie Gereformeerde Bond) te Voorschoten met verzoek om een gesprek, met positief bericht van beide kerken, juni – juli 1982. 3 stukken
 NB1. Verslagen ontbreken
 2. Het laatste Mededelingenblad, februari 1982, heeft een korte melding ten vervolg op deze goede contacten
- . Brief aan de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden over een mogelijk beraad met de andere Noodgemeenten Gereformeerde Kerk in relatie tot de ingedachte participatie in de buitengewone Hervormde wijkgemeente Leiden, september 1982; afschrift.
 Zie het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, inv.nr. 53; HDC 1168.5.
14. Rapport, opgemaakt door de scriba, over de stand van zaken over de periode 3 augustus – 13 augustus 1982, 14 augustus 1982. 1 stuk
15. Besluit van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden dat per 3 oktober 1982 geen kerkdiensten worden gehouden, met kopie brief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht naar aanleiding van dit onverwacht besluit, oktober 1982. 3 stukken
 NB. Zie ook het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht inv.nr.53; HDC 1168.5
16. Inventaris van het Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, 1976-1982 (1993) van de documenten die in 1993 in beheer werden overgebracht aan het Erfgoed Leiden en omstreken, 1993. 1 stuk
 NB. Deze Archiefdienst werd voor 1993 gekend als Regionaal Archief Leiden.

Documentatie

- . Kopieën van artikelen uit tijdschriften, periodieken e.d. die aandacht besteedden naar aanleiding het ontstaan van en over de Noodgemeenten, 1971-1979:
 Het archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr. 12; HDC 1168.6
 NB1. Incompleet
 2. Over het onderwerp: zie tevens het periodiek Waarheid en Eenheid, 1971-1978, jaargangen 21-30: collectie tijdschriften HDC: CT 05130.
17. Krantenpublicaties met betrekking tot de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden en andere Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, alsmede over het beëindigen van de kerkdiensten, 1976 – 1977, 1982. 1 omslag

INVENTARIS

HDC 1168.3

van documenten van de

Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede

1976

kerkzaal van de Lutherse Kerk
aan de Maanderweg te Ede

G.J.Bink

AD 2021

Inleiding

van de geschiedenis van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede

Medio jaren 1970 waren er, als gevolg van de theologische ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken, ontwikkelingen die er voor zorgden dat er op enkele plaatsen een Noodgemeente ontstond, waar kerkdiensten ‘naar Gereformeerde opzet en inhoud’ werden gehouden. Initiatieven waren het met name in aanvang die van leden van de Gereformeerde Kerk te Den Haag, als gevolg van hun bezwaarschriften die werden ingediend bij de meerdere vergaderingen tot en met de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken en uiteindelijk hebben geleid, nadat de koninklijke weg in deze was bewandeld, tot het oprichten in 1976 van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag²⁹.

Zoals in de inleiding van het archief van deze Noodgemeente is aangegeven, was sprake van een nauwe connectie met de Vereniging Schrift en Getuigenis. Temeer daar degenen die overgingen tot de vorming van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag dit , ook in organisatorische zin, deden vanuit de Afdeling Den Haag van deze vereniging. In haar het periodiek Waarheid en Eenheid werd publiciteit gegeven en was er de discussie omtrent over het oprichten van Noodgemeenten binnen van de Gereformeerde Kerken.

Voorzitter van de Vereniging Schrift en Getuigenis, toen der tijd, was de heer J.J.Rippen uit Ede. Op zich is het dan niet zo verwonderlijk dat ook in Ede eveneens een Noodgemeente vorm werd gegeven; dat was de derde Noodgemeente binnen de Gereformeerde Kerk.

Ede kende toentertijd kende toentertijd vijf Gereformeerde wijkkerken; leden van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede behoorden tot deze wijkkerken alsook die van een Gereformeerde Kerk in omliggende plaatsen.

Organisatoren vanaf 1976 waren de heren J.J.Rippen, J. Visscher en B.Nauta uit Ede; na diens verhuizing vanuit Den Haag ook die van de heer J. van der Laan³⁰. Voor catechisatie stond het adres van B.Nauta als contactadres vermeld nl. Proosdijerveldweg 14I; hij was lid van de Gereformeerde Proosdijkerk; die wijkkerk nam met die van de Beatrixkerk op verschillende momenten heldere standpunten in over het Gereformeerd karakter van Kerk-zijn en Woordbediening.

Kerkdiensten werden enkele jaren gehouden in een benedenzaal van de Christelijke Gereformeerde Kerk aan de Verlengde Maanderweg te Ede. Nadien vonden deze plaats in één van de zalen van de Lutherse Kerk, aan de Maanderweg te Ede.

De organisatie van de Noodgemeente Kerk Ede, zoals deze werd aangeduid, werd door enkele leden behartigd. Gegevens daarover zijn niet voorhanden en er kan, op basis van eigen wetenschap en uit de mededeling van mijn schoonouders die kort voor hun verhuizing uit Ede naar Zetten een dienst hebben bijgewoond, worden vermeld dat de heer J.J.Rippen een actieve rol in de kerkdiensten had en daarvoor met enkele anderen zorgdroeg.

Ds. M.Vreugdenhil eveneens woonachtig in Ede ging met vaste frequentie in de diensten vooring; daarnaast zorgden o.a. J.J. Rippen en J. van der Laan meermalen voor de Woordverkondiging.

Uit de contacten met de andere Noodgemeenten bleek dat in de Noodgemeente Ede geen sprake is geweest van het ambt van ouderling eerder van oudsten.

²⁹ Zie het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, 1976-1994; HDC 1168.1

³⁰ De heer J. van der Laan was een aantal jaren secretaris van de Vereniging Schrift en Getuigenis

Ook werden gezamenlijke vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk ³¹ door de Noodgemeente Ede veelal werden bijgewoond.

Bekend resultaat van de gezamenlijke opstelling van de Noodgemeenten van Den Haag, Leiden, Ede, Delft en Utrecht was de publicatie ‘Getuigenis en Appèl’ en ‘de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk’ die in juni 1979 werd gepubliceerd ³².

Archief; periode

Op welk moment sprake was van de Noodgemeente Ede valt aan de hand van documenten te duiden met medio (juli)1976. Wanneer deze Noodgemeente ophield te bestaan is niet bekend. Het vermoeden moet worden uitgesproken dat geen sprake was van een archief als zodanig en er niemand was die de verzameling documenten, correspondentie e.d. – zo daarvan sprake was – onder zijn hoede had. Gegevens hierover zijn, ook in de jaren na de opheffing, niet bekend. In feite zijn, uit eigen bezit van de inventarisator, slechts twee documenten uit 1976 beschikbaar die de noodzaak en het ontstaan van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk te Ede betreffen. De omvang van de documenten van deze Noodgemeente is 0,1 cm en deze bevinden zich in zuurvrije omslagen. Met de andere archieven van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk zijn deze aanwezig op het Historisch Documentatie Centrum voor het Nederlands Protestantisme aan de VU (HDC) te Amsterdam, onder archiefnummer: HDC 1168.3.

Openbaarheid

Wat betreft de openbaarheid ten behoeve van raadpleging wordt vermeld dat de in deze (deel) inventaris opgenomen documenten openbaar zijn en geraadpleegd kunnen worden, behoudens een enkel document waarvan bij overdracht aan het HDC de openbaarheid werd beperkt.

Ook voor dit archief geldt dat vóórdat publicatie daarover, al dan niet met document(en) uit dit archief, plaatsvindt er de toestemming nodig is van de inventarisator en/of van een andere door hem aangegeven persoon of contactadres.

Over naam en adres e.d. kunt u zich verstaan met de archivaris van het HDC.

Citeertitel:

Verkort: Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede, 1976. inv.nr. ... (HDC 1168.3)

Volledig: Inventaris van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede, 1976 inv.nr... (HDC 1168, deelarchief HDC 1168.3).

AD 2021

Nieuwerkerk a.d. IJssel, G.J.Bink

³¹ Zie daartoe Archief van Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, HDC 1168.6

³² Zie voor publicatie ‘Getuigenis en Appèl’ en de Verklaring: het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, inv.nr. 8 resp. inv.nrs 14-16 (HDC 1168.5). ‘Getuigenis en Appèl’ betreft de editie mei 1978 van het periodiek Waarheid en Eenheid, jaargang 30 op HDC: CT 05130.

Inventaris

van documenten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede, 1976.

1	Open Brief aan de leden van de Gereformeerde Kerk in Ede, juli 1976.
NB. Gedrukt	1 stuk
2	Informatieve brief aan hen die niet met de Noodgemeente vergaderen over de mogelijkheid tot het verkrijgen van catechisatie en voor informatie, [1976].
NB. Gedrukt	1 stuk
-,	Stukken betreffende de totstandkoming alsook het origineel van de Verklaring van Noodgemeenten Gereformeerde Kerken, 1978-1979: het Archief van Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nrs. 3-6; HDC 1168.6	
-,	Brief aan de oudsten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede over de onderlinge betrekking, november 1981; kopie.
Zie het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Utrecht, inv.nr. 50; HDC. 1168.5	

documentatie

- Kopieën van artikelen uit tijdschriften, periodieken e.d. die aandacht besteedden naar aanleiding het ontstaan van en over de Noodgemeenten, 1971-1979.
Het archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr. 12; HDC 1168.6
 - NB1. Incompleteet
 - 2. Zie ook het Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden 1976-1982, inv.nr. 12 (HDC 1168.2)
 - 3. Over het onderwerp: zie tevens het periodiek Waarheid en Eenheid, 1971-1978, jaargangen 21-30: collectie tijdschriften HDC: CT 05130.

INVENTARIS

HDC 1168.4

van het archief van de

Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft

(1976) 1977 – 1982 (2018)

Het gebouw van de CSR
Civitas Studiosorum Reformatorem
Oude Delft 251 te Delft

G.J.Bink

AD 2021

Inleiding

van de geschiedenis van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft

Na het ontstaan van de Noodgemeente in Den Haag was Delft de vierde plaats waar een Noodgemeente Gereformeerde Kerk werd gevormd; uit nood geboren.

Verskillende ontwikkelingen lagen daaraan ten grondslag. Enerzijds waren daar de landelijk kerkelijke ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken zowel in theologisch opzicht als gevolg van leringen door docenten aan de VU (Vrije Universiteit te Amsterdam) de Gereformeerde Kerken binnenkwamen alsook het niet weerspreken c.q. afwijzen van de leringen van de talloze bezwaarschriften door de Generale Synode in opeenvolgende jaren.³³ In Den Haag was sprake van het oprichten van de eerste Noodgemeente Gereformeerde Kerk.

De stad Delft breidde zich in de jaren '60 uit en verschillende nieuwe woonwijken ontstonden. Vanaf 1963 waren er de gesprekken voor een nieuwe wijkkerk, die in 1967 resulteerden in de stichting van een nieuwe Gereformeerde Kerk voor juist die nieuwe wijken. De wijkgemeente werd aangeduid als Gereformeerde Kerk Delft-Abtswoude.³⁴

Vanaf 1967 diende ds.J.Schelhaas deze nieuwe wijkgemeente en was ook gericht op de vele studenten; voor zijn intrede in Delft stond hij als predikant van de Gereformeerde Kerk in Leeuwarden-Huizum

Ook in de kerkenraad van de wijkgemeente Delft-Abtswoude waren er de discussies over de nieuwe theologische leringen, de golven van de cultuur die eind jaren '60 ook die kerk binnenkwamen en over het gezag van de Bijbel. Ook de inhoud van het evangelie werd onder kritiek gesteld³⁵. Ds.J.Schelhaas stond zowel in de eigen kerkenraad alsook in de classis onder druk vanwege de andere, niet-gereformeerde, theologische inzichten. Hij kon het niet langer verantwoorden om bij dat kerkgenootschap te behoren, dat zo veel ruimte gaf aan argumenten voor het ongelof. In 1976 ging hij over naar het kerkverband van de Nederlands Gereformeerde Kerken en werd beroepen als predikant in Zwolle.

Naast de wijkpredikant hadden ook enkele ambtsdragers grote moeite om als-zodanig te kunnen blijven en hun ambtswerk getrouw te blijven doen. Samen met ds.J.Schelhaas deden ze meermalen een oproep om Gereformeerd te blijven; vanwege hun bemerkingen en bezwaren werden ze aangeduid in hun rapportage en correspondentie als 'minderheidsgroep'.³⁶ Voor deze ambtsdragers werd het ambtswerk nagenoeg onmogelijk gemaakt. Breekpunt voor hen vormde het besluit van de kerkenraad om hen van hun ambt vervallen te verklaren³⁷.

Dát én de zich wijzigende ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken vormden voor een aantal gemeenteleden aanleiding om over te gaan tot de vorming van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk te Delft in maart 1977³⁸.

In haar naam gaf de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft aan dat zij binnen het verband van de Gereformeerde Kerken wilde staan, zoals dat ook is verwoord in de Verklaring van de

³³ Zie daarvoor het Archief van de Afdeling Den Haag van de Vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.1 alsook de Inleiding van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, HDC 1168.1

³⁴ Voor de nieuwbouwwijken Tanthof, Voorhof en Buitenhof. De wijkkerk werd in 1993 toegevoegd aan een andere wijk als gevolg van herschikking van de wijken.

Zie voor overige zaken van deze wijkgemeente Plaatsingslijst nr. 454 van het Archief van de gereformeerde Kerk Delft-Abtswoude 1963-1993 aanwezig op Erfgoed Delft, het voormalige Stadsarchief Delft.

³⁵ Zie inv.nr.6 over de levensloop van ds.J.Schelhaas uit het periodiek Onderweg, januari 1993

³⁶ Zie inv.nr. 110 uit de hiervoor vermelde Plaatsingslijst van Erfgoed Delft

³⁷ Zie inv.nr. 1

³⁸ Zie inv.nr. 8

Noodgemeenten³⁹ en aangevend de klassieke Gereformeerde lijn ook in Woordverkondiging en ambtswerk te willen voortzetten.

Tot de initiatiefnemers behoorden o.a. de heren L.Pot, Meliefste, Koedood en Satters.

De eerste kerkdienst van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft vond plaats op 30 oktober 1977 en werden tijd gehouden in één van de zalen van de Mattheuskerk te Delft, een kerkgebouw van de Nederlands Hervormde Gemeente en in het Conventum in de Mastenstraat te Delft. Nadien vonden de kerkdiensten plaats op in het gebouw van de C.S.R., Civitas Studiosorum Reformatorum aan de Oude Delft 251, in het centrum van de stad.

De kerkenraad werd gevormd door de L.Pot, H. de Vries en de Lange, als ambtsdragers, tezamen met de dames Faber en Ruyterman, beiden medewerkers van de Noodgemeente.

Eén van deze dames zorgde voor vastlegging in de notulen van wat besproken en besloten was. Verschillende voorgangers hebben de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft met hun woordverkondiging gediend zoals D.H.W. Maaskant (Ens), ds.G.Lievaart (Aduard), ds.T.J.Hagen (Rijswijk), ds.B.Krol (Gorinchem) en ds.M.Vreugdenhil (Ede), alsook anderen die zich bekwaamd hadden door studie op de Pastorale Leergangen te Rotterdam, o.a. A.M. de Veth, Oosterhout en P.C Katerberg.

Voor wat betreft catechese was de heer Verbree uit Delft bereid die taak op zich te nemen en, na hem, ook A.M. de Veth uit Capelle a.d. IJssel.

Voor de viering van het H.Avonddmaal werden een avondmaalschalen aangeschaft; die viering vond op gezette tijden plaats ten overstaan van de ambten.

In februari 1982 werd een gemeentevergadering gehouden. Kort nadien werd besloten om de diensten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft te beëindigen. De kerkenraad hield zijn laatste vergadering op 28 februari 1983. Nadien was sprake van enkele diensten, waarvan de laatste werd gehouden in april 1983⁴⁰.

Ook de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft maakte ook deel uit van het gezamenlijk beraad van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, dat met enige regelmaat vergaderde. Bekend resultaat van de gezamenlijke opstelling van deze Noodgemeenten was de publicatie 'Oproep en Appél' en 'de Verklaring, die in juni 1979 werd gepubliceerd. Ook nadien gaven de Noodgemeenten van Den Haag, Groot-Leiden, Ede, Delft en Groot-Utrecht hun standpunt aan in een publicatie naar aanleiding van het 'Rapport over het Schriftgezag 'God met ons', over de aard van het Schriftgezag' dat door de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken was vastgesteld.⁴¹

Archief

De in deze inventarislijst opgenomen documenten bevat een beperkt aantal documenten die, door L.Pot als lid toen der tijd van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Den Haag, werden aangereikt. Deze zijn als zodanig te beschouwen als het archief van deze Noodgemeente.

De belangrijkste bron, ook voor deze inleiding, over de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft en van dit archief vormt het notulenboek van de kerkenraadsvergaderingen van 23 november 1977 tot 28 februari 1983.

³⁹ Zie inv.nrs. 4-5

⁴⁰ Daarvan is geen document in dit archief voorhanden; e.e.a. blijkt uit een melding in de Kerkbrief in het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, inv.nr. 3 (HDC 1168.5)

⁴¹ Zie daartoe het Archief van Gezamenlijke Vergadering van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, HDC 1168.6

Het is archief bevat weinig documenten. Afschriften van correspondentie, verslagen van gemeentevergaderingen en eventuele financiële overzichten zijn niet aangetroffen of aangereikt.

Verantwoording

In deze inventaris is een beperkt aantal documenten van de voormalige Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft opgenomen uit de periode 1977–1982, met een documenten uit 1976⁴² als reactie aan de ouderlingen van de ‘minderheidsgroep’ op het vervallen verklaren door de kerkenraad van Delft-Abtswoude; het document uit 2018 betreft een publicatie over ds.J.Schelhaas uit 2018.⁴³

De documenten, inv.nrs. 1-8, bevinden zich in zuurvrije omslagen met de omvang van 2 cm.

Openbaarheid

Wat betreft de openbaarheid ten behoeve van raadpleging wordt vermeld dat de in deze (deel) inventaris opgenomen documenten openbaar zijn en geraadpleegd kunnen worden, behoudens een enkel document waarvan bij overdracht aan het HDC de openbaarheid werd beperkt.

Ook voor dit archief geldt dat vóórdat publicatie daarover, al dan niet met document(en) uit dit archief, plaatsvindt er de toestemming nodig is van de inventarisator en/of van een andere door hem aangegeven persoon of contactadres.

Over naam en adres e.d. kunt u zich verstaan met de archivaris van het HDC.

Bewaarplaats van het archief

Het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft 1977-1982 bevindt zich in de archiefbewaarplaats van het Historisch Documentatie Centrum voor het Nederlands Protestantisme aan de VU te Amsterdam, onder archiefnummer: HDC 1168.4

Citeertitel:

Verkort: Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft, 1977-1982, inv.nr. ... (HDC 1168.4)

Volledig: Inventaris van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft, 1977-1982, inv.nr... (HDC 1168, deelarchief HDC 1168.4)

AD 2021

Nieuwerkerk a.d. IJssel G.J.Bink

⁴² Inv.nr. 1

⁴³ Inv.nr. 8

Inventaris van
het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft,
(1976) 1977 – 1982 (2018)

1	Fotokopie van de brief van de leden/ambtsdragers van de ‘minderheidsgroep’ aan de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk Delft-Abtswoude naar aanleiding van haar besluit het vervallen verklaren van hun ambt, met fotokopie van het antwoord van de kerkenraad, 11 november en 26 november 1976.	2 stukken
	NB. Brief 11 november 1976 is ongetekend	
2	Aantekening van de toespraak ‘welke mogelijkheden voor verontrusten in de Gereformeerde Kerk?’ door drs.J.Verschuure van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag op de voorlichtingsbijeenkomst voor verontrusten in Delft, 13 januari 1977; afschrift.	1 stuk
3	Notulenboek van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Delft, 23 november 1977 – 28 februari 1983.	1 band
4-5	Stukken betreffende de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerken, 1978-1979.	4 stukken
	NB. Zie voor de totstandkoming alsook het origineel van deze Verklaring: het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nrs. 3-6; HDC1168.6	
4.	Ontwerpen van de Verklaring met aantekeningen tot bijstelling, 1978 - 1979.	3 stukken
5.	Kopie van de getekende Verklaring van de Noodgemeenten der Gereformeerde Kerken Groot Den Haag, Groot-Leiden, Ede, Delft en Groot-Utrecht, met toelichting en de verklaring op onderdelen, 21 mei 1979.	1 stuk
-	Stukken betreffende het overleg van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk voor een eigen predikant, contacten met ds.G.Lievaart te Aduard, alsook de daarmee samenhangende aspecten, november 1979 - september 1980: Zie het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerken, inv.nr. 10; HDC 1168.6	
4	‘Catecheseblad’ over Vraag en Antwoord 24 van de Heidelbergse Catechismus, [1982).	1 stuk
5	Kopie van de brief aan de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk te Rijswijk met een reactie op het voorontwerp van de Wet gelijke behandeling, januari 1982; afschrift.	1 stuk
6	Krantenberichten van het Reformatorisch Dagblad over de vorming van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk in Delft, alsmede een artikel ‘in memoriam van ds.J.Schelhaas in het periodiek Onderweg, 1977, 2018.	3 stukken
	NB1. Zie ook het archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr. 12; HDC 1168.6	
	2. Over het onderwerp Noodgemeenten: zie tevens het periodiek Waarheid en Eenheid, 1971-1978, jaargangen 21-30: collectie tijdschriften HDC: CT 05130.	

INVENTARIS

van het archief van de

**Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht
(1976) 1978 – 1988 (1999)**

de groot kapittelzaal van de Pieterskerk

G.J.Bink

AD 2021

Inhoudsopgave **Inventaris van het Archief van de
Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht (1976) 1978-1988 (1999)**

pag		
Inleiding		36
Bijlage 1		44
A Stukken van algemene aard		
1	Agenda's en verslagen van vergaderingen	45
2	Informatiebladen 'Kerkbrief'	
3	Verslagen van ledenvergaderingen	46
B Stukken betreffende bijzondere onderwerpen		
1	Ontstaan; beëindiging	46
1.1	Kerkelijke ontwikkelingen; voorafgaand onderzoek; instituering	46
1.2	Beleggen kerkdiensten	46
1.2.1	Beleggen eerste kerkdiensten	46
1.2.2	Beleggen laatste kerkdienst	46
1.3	Verklaring van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk	46
1.4	Beëindiging; commissie ter afhandeling van zaken	47
2	Eigendom, huur en gebruik	47
2.1	Huur groot kapittelzaal in de Pieterskerk en de Marnixzaal	47
2.2	Gebruik avondmaalstel	47
3	Financiële middelen	47
3.1	Begrotingen, rekeningen, kasboek	47
3.2	Financiële steun; giften	48
3.3	Girorekening; penningmeesterschap	48
4	Organisatie	
4.1	Orde van dienst; liturgie	48
4.2	Ambten; ouderlingschap	48
4.3	Drie Formulieren van Enigheid; sacramenten	48
4.4	Voorgangers; preekbevoegdheid	49
4.5	Ledenadministratie; attestaties	49
4.6	Diaconale doeleinden; collecteopbrengsten	49
5	Betrekkingen tot kerken, organisaties en overheid	49
5.1	Predikanten en voorgangers	49
5.2	Andere Noodgemeenten Gereformeerde Kerk	50
5.2.1	Gezamenlijke vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag, Groot Leiden, Ede, Delft en Groot-Utrecht	50
5.2.2	Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede	50
5.3	Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden	51
5.4	Gereformeerde Kerk Genemuiden	51
5.5	Gereformeerde Kerk Joure	52
5.6	Vereniging Schrift en Getuigenis	52
5.7	ICCC-Nederland	52
5.8	Stichting De Christenvrouw	52
5.9	Overheid; ministerie van Algemene Zaken	52
6	Archief, beeld- en geluiddragere	53
-.	Documentatie	53
-.	Gedeponeerde documenten m.b.t. ds.T.J.Hagen	54
-.	Bijlage 2	

Inleiding

Uit de geschiedenis van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, 1978-1988

'In dankbaarheid omzien'

1 Woord vooraf ⁴⁴

Aan de periode 1978-1988 worden mooie en goede herinneringen behouden. Met name geldt dat voor diegenen die in die periode deel uitmaakten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht. Daarom is voor hen en in het bijzonder voor de jongeren die daarvan ook deel uitmaakten een aantal feiten en gegevens vermeld.

“Om recht te doen aan de kleine geschiedenis die wij allen meemaakten is de titel niet voor niets *'in dankbaarheid omzien'* vermeld. Want dát is het bijzondere element dat we ons in herinnering mogen houden wanneer het gaat om een decennium in kerkelijk Utrecht. Dankbaar dat de erediensten er waren; dankbaar dat daar Gods Woord werd gebracht; dankbaar voor de rust en de goede tijd die werd geschonken in een kerkelijk theologisch turbulente periode.

Er werd uitgezien vanwege de noodzaak om die (Gereformeerde) kerkdiensten in Utrecht te kunnen houden. In die jaren passeerden ook andere zaken die het Gereformeerd-zijn betreffen de revue. Maar niet bij alles dient te worden stilgestaan in dit kader. Vandaar dit omzien *'in dankbaarheid'*.

Maar evenwel vanuit de dankbaarheid aan de Here God kijken we vertrouwend naar de toekomst. Hij laat niet vallen het werk van Zijn handen. Die zekerheid geldt voor jong en oud en mag ons allen tot troost en bemoediging zijn op ieders levensweg”.

2 Theologische ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken; ontstaan van Noodgemeenten

Voor een korte beschouwing over het ontstaan van de Gereformeerde Noodgemeente wordt eerst aandacht gegeven aan de theologische ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken⁴⁵.

De Gereformeerde kerken hebben een lange historie, vanaf 1834 resp. 1886, waarin belangrijke kenmerken waren: de H.Schrift alleen, Gods Wood is eenduidig, leer en de prediking alsook het leven, kenmerken zich door trouw aan Schrift en belijdenis.

Theologen als dr. Abraham Kuyper en dr. Herman Bavinck e.a. hadden veel invloed op het theologisch denken en brachten kerkleden een duidelijk en genormeerd kerkbesef bij.

Tegenover de toenmalige vrijzinnigheid in de Nederlands Hervormde Kerk, die leidde tot het ontstaan van de Gereformeerde Kerken, stond de rechtzinnigheid dat in theologie en verkondiging van het Woord tot uitdrukking kwam.

Deze theologie, ook wel aan te duiden als Gereformeerde theologie, was in de beginjaren '60 van de 20^e eeuw aan het veranderen. Met instemming van opeenvolgende Generale Synodes, de landelijke kerkelijke vergadering van alle toenmalige zelfstandige Gereformeerde Kerken, werden ook andere theologische 'waarden', normen, uitleggingen, visies en meningen toegelaten.

Direct gevolg van e.e.a. was dan ook dat deze theologische leringen, zoals dat met name aan de orde was op de Vrije Universiteit te Amsterdam, vervolgens ook in de diverse Gereformeerde Kerken zekere ingang vonden en vanaf de kansel in die kerken werd gepreekt. Niet voor niets sprak men vanaf toen over een 'nieuwe' theologie.

⁴⁴ Uit de slottoespraak bij het samenzijn na afloop van de laatste kerkdienst van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht op 10 juli 1988. De inventaris bevat in de inleiding, met name ten dienste van leden die indertijd deel uitmaakten van deze Noodgemeente, meerdere aspecten ter herinnering aan deze bijzondere periode.

⁴⁵ NB. De hier vermelde Gereformeerde Kerken, ook wel gekend met de benaming Gereformeerde Kerken 'Synodaal' fuseerden in september 2004 met de Nederlands Hervormde Kerk, tot de Protestantse Kerk Nederland (PKN); bij dat fusieproces maakte ook de Lutherse Kerk deel uit.
(<https://isgeschiedenis.nl/nieuws/geschiedenis-van-de-pkn>)

Deze ‘nieuwe’ theologie is echter wezenlijk anders en, om het kort aan te duiden, gaat ze ervan uit dat God een verschillend beeld van Zichzelf laat zien, zoals H.M.Kuitert dat poneerde en dat door de Geest geïnspireerde Bijbelverhalen niet voor vast en zeker behoeven te worden gehouden. Voorts kwam er nadien een andere zienswijze van dr.H.A.Wiersinga omtrent het verzoeningswerk van Christus. Daarnaast waren er pregnante meningen over de aard van het Schriftgezag etc. Met name over dat laatste sprak de Generale Synode zich uit in een rapport, getiteld ‘God met ons’, waarin naar voren komt dat we de Bijbel, en God, anders gaan zien; we kunnen meer relativiseren en niet alles voor waar houden.

Dat dit voor velen een verdrietige zaak was, omdat al die leringen gelegenheid tot onderricht kregen binnen de Gereformeerde Kerken en met besluiten werden gefiatteerd, werd in feite afscheid genomen van het Gereformeerde karakter van die kerken.

Sola scriptura, alleen Gods Woord; Sola gratia en Sola fide, werden anders gezien. Het werd al meer en meer een vox humana; in plaats van Gods Woord en daad met Zijn genade, werd het het menselijke woord en daad waar God ook wel in meewerkte....

Van deze leringen zijn vele voorbeelden te geven. In dit kader wordt volstaan met een verwijzing naar Bijlage A pag. 64 en op Bijlage B pag.69 een bronnenoverzicht van boeken en brochures. Nu is de moeilijkheid dat er door de verschillende besluiten van de Generale Synodes zowel het één als het andere werd gezegd: het goede werd bevestigd en de nieuwe lering niet weerstaan. Deze tweeslachtigheid staak haaks op het principe van Gereformeerd-zijn; die heeft altijd duidelijkheid begeerd. Alleen de rechtzinnigheid zonder verdraaiing of ‘wij’ wijsheid. Alleen de Schrift en belijdenis; niet de eigen mening of het modernisme.

Juist vanwege de tweeslachtigheid, in feite een ongereformeerd-worden van de Gereformeerde Kerken gaf het veel kerkleden grote moeiten. De verbondenheid met hun plaatselijke kerk ging allengs meer en meer knellen en dat werd door een prediking des te klemmender. De kerk waartoe men behoorde, was gedoopt, getrouwd, waarin men met hun kinderen groot was geworden was eigenlijk ‘hun’ kerk niet meer. De preek die ’s morgens naar de Schrift was, bleek ’s middags een andere te kunnen zijn.

Op diverse plaatsen leidde dat er toe dat gemeenteleden, na daartoe bezwaren kenbaar te hebben gemaakt aan zowel de eigen kerkenraad alsook de andere meerdere vergaderingen van classis en/of particuliere en generale synode, uiteindelijk besloten zich aan te sluiten bij een andere kerk waar wél sprake was van Schriftuurlijke prediking.

Niet onvermeld mag blijven dat in Den Haag de koninklijke weg van bezwaarmaking ⁴⁶was bewandeld door leden van de Gereformeerde Kerk. Zij maakten na enige tijd ook deel uit van de Afdeling Den Haag van de Vereniging Schrift en Getuigenis en hebben de oprichting van deze Vereniging geïnitieerd. Deze Vereniging werd min of meer door de omstandigheden en directe betrokkenheid van leden bij kerkelijke ontwikkelingen en hun bezwaarschiften een spreekbuis voor de bezwaarden. Het was de oud-voorzitter van deze Vereniging, ds. G. van den Brink uit Loosdrecht die de woorden sprak ‘de Gereformeerde Synode ligt begraven in de bossen van Lunteren’. Een markante uitspraak van hem nadat de Synode, die vergaderde in ‘De Blijde Wereld’ in Lunteren, de zienswijze van dr. H.A.Wiersinga en diens leer omtrent de verzoening bij meerderheid zowel in Commissie als in plenaire vergadering niet tegensprak of afkeurde om die leer te onderwijzen.

⁴⁶ Zie daartoe het Archief van de Afdeling Den Haag van de Vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.1

Diverse ontwikkelingen zorgden er voor dat er, verspreid in den lande, vergaderingen werden georganiseerd over de theologische ontwikkelingen. Gereformeerden die met pijn in het hart de ontwikkelingen zagen trachtten elkaar van advies te dienen of hulp te bieden. De Vereniging Schrift en Getuigenis⁴⁷ bood daartoe een goede mogelijkheid; vergaderingen werden toentertijd door velen bezocht.

Zoals bekend kan niet een ieder zomaar naar een andere Kerk ‘overstappen’. Plaatselijk gaf dat soms een probleem omdat er geen andere Gereformeerde Kerk was, dan wel dat men de stap (nog) niet kon maken om wat voor reden dan ook. Daarboven deed zich ook de situatie voor dat kerkenraden wel Gereformeerd wilden zijn en blijven, maar dat gastpredikanten een wat andere lijn voorstonden. Of dat sprake was dat de kerk op dat moment geen predikant had, en dus vacant, en veel baat had bij een goede pastoraal werker of iemand die de catechisatie verzorgde.⁴⁸

In Den Haag leidde een en ander ertoe dat in 1976 leden van een aantal Gereformeerde wijkerken ertoe overgingen om afzonderlijke, dat is eigen, kerkdiensten te houden vanuit de opgerichte Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot) Den Haag; dit was de eerste Noodgemeente binnen de Gereformeerde Kerken.⁴⁹ Dat gold zowel plaatselijk als landelijk.

3 Gereformeerde kerkdiensten in Utrecht

Ook in andere delen van het land waren leden van Gereformeerde Kerken die afzonderlijke kerkdiensten gingen beleggen. Dit was, naast Den Haag, het geval in Leiden, Ede en Delft, terwijl in het Noorden van het land er kringen van verontrusten ontstonden die op een andere manier trachtten de Gereformeerde prediking voortgang te geven hetzij zondags hetzij door de weeks. In Utrechts en omliggende plaatsen waren er ook kerkleden die meer dan één keer per zondag verstoken bleven van een rechtzinnige prediking of waar plaatselijk geen sprake meer kon zijn van een gereformeerd kerkelijk leven in de eigenlijke zin van het woord.

Om daarin een voorziening te kunnen treffen vonden er regelmatig kerkdiensten plaats in de Westerkerk te Utrecht maar georganiseerd vanuit een kring van de gereformeerde kerkleden, voornamelijk uit Utrecht, waarvan er ook enkelen ambtsdrager waren van die Westerkerk. Namen organisatoren van deze diensten waren o.a. de heren Feij en Admiraal.

Veel gereformeerde predikanten o.a. W.C. van den Brink (Loosdrecht), E.J.Oomkes (Uithuizermeeden) A.E.Schouten (Baambrugge), W.van Benthem (Genemuiden), G.J.Pontier (Baarn) en M.Vreugdenhil (Ede) werden daartoe uitgenodigd.

De Centrale Kerkenraad van de Gereformeerde Kerk van Utrecht had toestemming gegeven tot gebruik van het kerkgebouw voor die diensten.

Maar eind 1974 kwam daarin verandering toen deze min of meer verplichtte om de collecteopbrengsten van die zondagmiddagdiensten werden afgestaan aan de diaconie. Deze collectes waren veelal ter bestrijding van de onkosten van de voorgangers. De organisatoren waren niet van plan om de collecteopbrengsten af te staan. Daarnaast was men van oordeel dat wanneer dit element onderdeel werd om gebruik te mogen maken van het kerkgebouw dat dan ook voor andere zaken beperkte vrijheid zou ontstaan zoals het kunnen vragen van ‘eigen’ voorgangers ed.

⁴⁷ Zie daartoe het Archief van de Vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.2

⁴⁸ Hierbij kan worden verwezen naar de kerkelijke situatie in Genemuiden resp. Joure; inv.nrs. 55 en 57.

⁴⁹ Inventaris van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk (Groot) Den Haag, 1976-1994, HDC 1168.1

Het is niet verwonderlijk dat er, toen al, stemmen opgingen om ook in Utrecht een afzonderlijke Noodgemeente te gaan vormen. Ds.G.J.Pontier was van oordeel dat men dat eigenlijk zou moeten doen; ds. W.C.van den Brink deelde deze mening aanvankelijk niet. Initiatieven om, na 1975, 's middags nog een kerkdienst te beleggen in Utrecht waren beperkt aanwezig; een enkele dienst werd nog gehouden in de Geertekerk. Daarmee waren de bijzondere 'nood'kerkdiensten in Utrecht ten einde. De schapen bleven als het ware verstrooid achter.

4. Een nieuw initiatief van buiten Utrecht

We schrijven inmiddels november 1977. In Waarheid en Eenheid, het periodiek van de Vereniging Schrift en Getuigenis werd een kerkdienst in de Geertekerk aangekondigd op Tweede Kerstdag 1977 met als voorganger ds. E.J.Oomkes uit Uithuizermeeden. Het was een volle kerk!

Na die kerkdienst troffen mensen elkaar bij de koffie en klonk de vraag of en in hoeverre ook niet in Utrecht weer sprake kon zijn van geregelde kerkdiensten, daarbij in organisatorische zin, gedacht aan de mogelijkheid van een Noodgemeente. Die gedachte van toen in de Geertekerk in Utrecht, werd uitgewerkt door een kleine groep mensen die elkaar op een ander moment zouden treffen op een adres in Hilversum. Aldus geschiedde.

En zo gebeurde het dat in januari 1978 in Hilversum de eerste bespreking plaatsvond gehouden, waarbij aanwezig waren de heren J. Rijnsburger (Woerden), P.P.Slot (Doorn), J.Stuy (Utrecht), G.J. Bink (Hilversum) alsmede P.Los (Leiden) en J.J. Rippen (Ede), informanten vanuit de plaatsen waar zich inmiddels een Noodgemeente bevond. Afspraken werden gemaakt voor het zoeken naar een geschikte kerkruimte, enkele voorbereidende organisatorische zaken en over het breed informeren van leden van Gereformeerde Kerken in Utrecht en omgeving die indertijd de middagdiensten in de Westerkerk bijwoonden.

In dit verband dient te worden vermeld dat bij degenen die voor de bespreking in januari 1978 zich hadden aangemeld niet de naam van J.Stuy uit Utrecht was, indertijd een kerkganger van de Westerkerkdiensten. Maar hij was wel naar Hilversum gekomen! De heer Stuy vervulde, zoals nadien zou blijken, een waardevolle functie voor de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht. In de vervolvergadering, eveneens te Hilversum, werden de definitieve punten geregeld. Het bleek namelijk mogelijk om de kapittelzaal van de Pieterskerk te huren.

Het staat vast dat de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht dankzij initiatieven van buiten de Domstad tot stand kon komen; daarbij was de heer J.Stuy een onmisbare schakel.

Nog vóór de vakantieperiode van 1978 kregen meer dan 100 adressen in Utrecht en omgeving de informatie over het houden van kerkdiensten in de Pieterskerk in Utrecht.

De eerste kerkdiensten vonden plaats op 10 september 1978, waarin ds.M.Vreugdenhil uit Ede voorging. Vanaf dat moment werd de verantwoordelijkheid voor de goede orde van de kerkdiensten gedragen door een aantal mensen t.w. J.Stuy (Utrecht) koster en contactadres, P.P.Slot (Doorn), preekvoorziening voor korte tijd wat nadien werd verzorgd door Herm.Vos (Huizen), J.Rijnsburger (Woerden), G.J.Bink (Hilversum) secretariaat. Nadien hebben korte tijd J.Kruijmer (Huizen i.v.m. zijn gezondheid) en A.Mak (Den Dolder) tot diens verhuizing deel uitgemaakt van de kerkenraad. De kerkenraad werd versterkt met J.Zwaan sr (Mijdrecht).

Maandelijks werden leden en bezoekers geïnformeerd over zaken in het mededelingenblaadje 'Kerkbrief', met daarin een meditatie, info over voorgangers, collectebestemmingen en – opbrengsten en over bijzonderheden van de leden. Alle kerkbrieven 1978-1988 zijn aanwezig.

5 Bijzondere momenten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht

Uit de periode 1978-1988 van deze kleine kerkelijke gemeenschap kunnen verschillende specifieke momenten worden vermeld; het bedoeld geen volledige opsomming te zijn maar geven de bijzonderheid ervan weer.

De eerste kerkdiensten waren op 3 september 1978. Na een periode van drie jaar kwam de melding dat er in Pieterskerk restauratiewerkzaamheden gingen plaatsvinden. Voor de periode juni 1981 tot eind september 1982 kon gebruik gemaakt worden van de Marnixzaal van de Hervormde Burgerschool aan het Domplein; daarin was het de heer Stuy die de contacten had. Vele jaren was sprake van een ochtend- en een middagdienst in de groot-kapittelzaal van de Pieterskerk. Slechts een enkele keer moest er bericht worden gegeven dat de kerkdienst niet kon doorgaan; dat was het geval in een wintermaand en toen in verband met concerten zowel zaterdags als zondags alle ruimten van de Pieterskerk in gebruik waren gegeven. Met koster Kroon, en na hem het contact van de Église Wallone d'Utrecht, was een goede en plezierige afstemming voor het gebruik van de kerkruimte van de Pieterskerk

Na de restauratie ging de Eglise Wallone d'Utrecht weer 's morgens haar zondagse eredienst in de Pieterskerk houden; vanaf oktober 1982 kon de groot kapittelzaal alleen voor de middagdiensten worden gebruikt door de Noodgemeente Groot-Utrecht. Een en ander zorgde voor een veranderend patroon op de zondag voor het kerkbezoek, maar droeg er evenwel toe bij dat de leden van de Noodgemeente zo mogelijk lokaal of regionaal een, mogelijk vast, kerkelijke contact konden gaan activeren.

In de groot kapittelzaal was een klein pijporgel waarvan gebruik kon worden gemaakt. De diensten werden in de eerste jaren opgeluisterd met het orgelspel door Annemieke Kroon, dochter van de koster van de Pieterskerk. Nadien waren het C.Hoogendoorn, Anton Vos resp. de dochter van dr.A.Zeegers wanneer deze in de dienst voorging. Op andere momenten werd a capella gezongen. De vaste bezoekers die diversen jaren achter achtereen de diensten bezochten werden als leden gerekend. Dezen kwamen uit Utrecht alsook uit verschillende andere plaatsen zoals Huizen, Hilversum, Zeist, Doorn, Woerden, De Meern, Mijdrecht. Een enkele keer was er een familie uit Muiden. Familieleden van J.Rijnsburger kwamen op zekere momenten mee vanuit Leiden en Kapelle (Z), alsook een echtpaar, die eveneens lid waren van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden. Ook vanuit andere plaatsen werden diversen als vaste bezoekers gekend.

Verschillende leden van een andere kerkelijke gemeente in Utrecht bezochten de diensten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht. Omdat predikanten die voorgingen behoorden tot verschillende kerkelijke denominaties zal dat zeker invloed hebben gehad.

De leiding en verantwoordelijkheid voor de organisatie en de diensten van deze Noodgemeente was in handen van een kerkenraad die gevormd werd door de heren P.P.Slot (Doorn), Herm.Vos (Huizen), J.Rijnsburger (Woerden), J.Stuij (Utrecht), K.Zwaan sr (Mijdrecht) en G.J.Bink (Hilversum); deze laatste was tevens ouderling en als zodanig bevestigd in februari 1981 in een bijzondere dienst waarbij andere Noodgemeenten tegenwoordig waren.

Herm.Vos woonde, als afgevaardigde, veelal de gezamenlijke vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk bij en zorgde voor de preekvoorziening. Slechts één keer in al die jaren is sprake geweest van preeklezen; in die situatie las de heer J.Stuy de preek.⁵⁰

Gedurende de periode van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht vergaderde de kerkenraad met zekere regelmaat in de Pieterskerk. Er was van een hartelijke gezamenlijkheid en een collectieve verantwoordelijkheid. Dat alles in harmonie; iets wat deze Noodgemeente Gereformeerde Kerk van begin tot het eind heeft gekend.

⁵⁰ Invr.nr.33

Ten overstaan van de ambten werd altijd het H.Avonddmaal gevierd evenals de doopbediening in een bijzondere kerkdienst in november 1979 door ds.W.van Benthem uit Genemuiden. Bij deze gebeurtenis waren ook andere Noodgemeenten vertegenwoordigd. In de periode 1978-1988 kende de Noodgemeente het overlijden van mevrouw Van Arkel. De uitvaartdienst werd geleid door ds.T.J.Hagen, die inmiddels naar Westendorp (Gld) was verhuisd.

Op Tweede Kerstdag, 26 december 1979, was er in de Pieterskerk een gezamenlijke dienst van de Noodgemeenten Groot Den Haag, Groot-Leiden, Delft en Groot-Utrecht; voorganger was ds.B.Krol te Gorinchem.

De Noodgemeente Groot-Utrecht had een directe betrokkenheid bij de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk 1978-1979.⁵¹ Wat betreft het Rapport over het Schriftgezag, met als titel 'God met ons', vastgesteld door de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in haar zittingen 1979/1980, kunnen van enkele informatieavonden melding worden gemaakt. In De Meern, woonplaats van een lid van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, was op eigen initiatief een infoavond georganiseerd; daaraan werd nadien financieel bijgedragen.

In mei 1981 werd over dit belangwekkende rapport een informatieavond belegd in Het Gooi door de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht in samenwerking met de Vereniging Schrift en Getuigenis. De inleider, ds.B.Krol uit Gorinchem, had die avond in Hilversum veel aanwezigen onder zijn gehoor.

Predikanten van verschillende kerkelijke denominaties hebben in de jaren 1978-1988 de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht gediend met Woordverkondiging. Ook van anderen die over de noodzakelijk afgeronde vooropleiding beschikten, veelal die van de Pastorale Leergangen te Zwolle of te Rotterdam was dat het geval. De lijst van voorgangers is ter informatie als bijlage 2 bij deze inleiding gevoegd. Bijlage 1 betreft het uittreksel over de tekst 2 Corintiërs 13:13 aan de orde tijdens de laatste dienst op 10 juli 1988.

De Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht had ook een aantal jongeren in haar midden. Om een voorziening te treffen voor een vaste voorganger, catechisatie en ev. bijzonder pastoraat werd, in gezamenlijkheid met andere Noodgemeenten i.c. die van Delft en Groot-Leiden, nagegaan welke mogelijkheid er was om dat mogelijk te maken. Overleg en consultatie met een betrokken voorganger vond plaats. Tot concrete mogelijkheden heeft het niet geleid.⁵²

Binnen de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht was er een goede onderlinge sfeer en persoonlijke ontmoetingen. Men was van elkaars huiselijke- en familieomstandigheden redelijk op de hoogte. Het koffiedrinken, veelal op de laatste zondag van de maand, droeg daartoe bij. Ook waren er veranderingen, zoals de verhuizing van penningmeester A.Mak naar Haren (Gr) en enige tijd later de melding dat de familie Zwaan, gezin met drie zonen, van plan was te gaan verhuizen. Daarnaast zag het er niet naar uit om in een vacature van ambtsdrager te voorzien.

De kerkenraad was toen genoodzaakt om de toekomst van deze kerkgemeenschap nader onder ogen te zien en ook rekening te houden met de stijgende leeftijd van een aantal gemeenteleden.

⁵¹ Zie voor de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk en de plaats van de Noodgemeenten binnen het verband van de Gereformeerde Kerken: het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nrs 3-6 HDC 1168.6.

⁵² Zie eveneens dat Archief, inv.nr. 10 HDC 1168.6

Op een gemeentevergadering werden deze nieuwe situaties met bijkomende zorgen voor de Noodgemeente besproken, nadat de kerkenraad zich daarvoor over de ontstane situatie een idee had gevormd. Na ook dit open overleg en evaluatie daarvan met alle van belang zijnde punten werd, op voorstel van de kerkenraad, besloten dat de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht op zondag 10 juli 1988 haar laatste dienst zou houden, met aansluitend een gezamenlijke afsluiting.

Tevens werd afgesproken dat, ná de zomervakantie, men elkaar zou treffen in huiselijke kring bij de familie Zwaan in Mijdrecht voor finale afhandeling van organisatorische en financiële zaken waartoe een commissie van afhandeling werd samengesteld.⁵³

Financiële belangen speelden niet direct een hoofdrol voor deze Noodgemeente. Zoals meermalen in de periode 1978-1988 het geval was, konden de kosten voor het houden van kerkdiensten worden bestreden uit de bijdragen c.q. giften. Daarbij dient tevens te worden vermeld dat in de eerste twee jaren de collecteopbrengsten werden bestemd voor diaconale doeleinden en ter ondersteuning van charitatieve instellingen. Nadien werd de eerste collectes bij de avondmaalsviering daarvoor bestemd

In de beginperiode werd bekendheid gegeven van de te houden kerkdiensten in advertenties die in de weekkrant binnen Utrecht e.o., Visie en in andere periodieken werden geplaatst.

In Waarheid en Eenheid, periodiek van de Vereniging Schrift en Getuigenis, werden de diensten van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk vermeld. Evenwel voorzag de Vereniging een enkele keer de Noodgemeente van een kleine donatie, afgezien van de in gezamenlijkheid belegde informatieavond over het rapport Schriftgezag in Hilversum. Ook werd een donatie ontvangen van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, na haar opheffing.

Voor de viering van het Avondmaal heeft de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht het avondmaalstel in bruikleen gehad van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden.

Na juli 1988 werd dit, conform afspraak, aan een vertegenwoordiger daarvan terugbezorgd.

In de periode 1978-1988 was er een vast aantal gemeenteleden. Wat betreft bezoekers/gasten was er een relatief constante hoeveelheid van hen aanwezig in de kerkdiensten; na verloop van enkele jaren werd dat minder.

Vanwege het beperken van de parkeermogelijkheden in de binnenstad werd het Pieterskerkhof met een ketting afgesloten; dit betekende ongemak voor de kerkgangers die met de auto kwamen. Evenwel verkreeg de heer J. Stuy de beschikking over de kettingsleutel; deze werd na de kerkdienst zondags terugbezorgd. In de laatste twee jaren dat de kerkdiensten werden gehouden, zorgde één van de leden ervoor dat tot kort na aanvang van de middagdienst leden en bezoekers toegang hadden tot het Pieterskerkhof.

Zoals hiervoor vermeld, was de laatste kerkdienst op zondag 10 juli 1988. De leden van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk hadden, als gevolg van het alleen kunnen beleggen van middagdiensten, op verschillende momenten lokaal of regionaal hun kerkelijke contacten in min of meerdere mate verkregen. Dat heeft er mede toe bijgedragen dat, na de opheffing van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, men zich een kerkelijk onderdak had verkozen. De pastorale contacten bleven nog een aantal jaren in stand totdat ook bekend was dat, nagenoeg iedereen, daartoe de keuze had gemaakt.

⁵³ Inv.nr.18

6. Verantwoording van de inventarisatie

In deze inventaris zijn de, bij ondergetekende aanwezige, documenten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht van de periode 1978 - 1988 opgenomen met aanvullend enkele documenten uit 1976 en 1999⁵⁴. Deze waren alle te bewaren; vernietiging vond alleen plaats van bijlagen van de jaarrekening, giroafschriften, die daartoe voor vernietiging in aanmerking kwamen.

Aan dit archief zijn toegevoegd drie geluidsopnamen uit 1988 van de preek van voorgangers t.w. P.C.Katerberg, ds.T.J.Hagen en dr.A.Zeegers; deze zijn op cassette en op cd aanwezig⁵⁵.

De documenten, inv.nrs. 1- 72, bevinden zich in zuurvrije omslagen; de omvang is 32 cm.

7. Openbaarheid

Wat betreft de openbaarheid ten behoeve van raadpleging wordt vermeld dat de in deze (deel) inventaris opgenomen documenten openbaar zijn en geraadpleegd kunnen worden, behoudens een enkel document waarvan bij overdracht aan het HDC de openbaarheid is beperkt.

Ook voor dit archief geldt dat vóórdat publicatie daarover, al dan niet met document(en) uit dit archief, plaatsvindt er de toestemming nodig is van de inventarisator en/of van een andere door hem aangegeven persoon of contactadres.

Over naam en adres e.d. kunt u zich verstaan met de archivaris van het HDC.

8. Bewaarplaats van het archief

Het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht 1978-1988 bevindt zich in de archiefbewaarplaats van het Historisch Documentatie Centrum voor het Nederlands Protestantisme aan de VU te Amsterdam, onder archiefnummer: HDC 1168.5

9. Citeertitel

Verkort: Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, 1978-1988, inv.nr. ... (HDC 1168.5)

Volledig: Inventaris van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, 1978-1988, inv.nr... (HDC 1168, deelarchief HDC 1168.5)

10. Slot

Er zijn ongetwijfeld nog meer herinneringen aan de kerkdiensten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht. Die blijven in het geheugen van allen, jong en oud, bewaard.

Mag ter ondersteuning van al die herinneringen uit de periode 1978-1988 het volgende uit de brief⁵⁶ van de heer J.W. van de Burgt (te Zeist die tot medio 1985 naar Utrecht kon komen) worden weergegeven :

“Het is met een zeker heimwee dat ik terugdenk aan de tijd dat ik in staat was om deel te nemen aan de samenkomsten. Die vonden altijd plaats in een hartelijke, elkander vertrouwende en achtende sfeer, waarin we door de verkondiging van het rijke Evangelie van onze Heere Jezus Christus en door gebed en zang, rijk werden vertroost en gesterkt, en de gemeenschap in onze Heere en Heiland mochten beleven”.

AD 2021 Nieuwerkerk a.d. IJssel, G.J.Bink

⁵⁴ Betreft een publicatie van het Reformatorisch Convent, maart 1976 en artikelen over o.a. ‘aard en noodzaak van de belijdenisgeschriften’(in het periodiek Waarheid en Eenheid), inv.nrs 6 en 7 alsmede het overlijdensbericht van een voorganger in 1999, inv.nr. 41

⁵⁵ Inv.nr. 67

⁵⁶ (uittreksel uit brief van de heer J.W. van de Burgt dd. 1 december 1984.inv.nr.42

Bijlage 1

Voorgangers Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht 1978-1988

lid van* bijzonderheid m.b.t. vooropleiding

ds. W. van Benthem	Genemuiden	Geref.Kerk	
ds.Brouwer	Schiedam	Geref.Kerk	
A.C.Dronkert	Rotterdam	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
A.C.van Drunen	Ridderkerk	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
A.F.C.Dubbeldam	Leiden	Geref.Kerk (dolerend)	Groot-Leiden
ds. 't Hart	Ermelo	Ned.Geref.Kerk	Ermelo
ds. T.J.Hagen	Rijswijk/Westendorp	Geref.Kerk	
Van de Haspel	Bilthoven	Herv.Kerk	evangelist
Ds.H.J.Hegger	Velp	Geref.Kerk/Herv.Kerk	
A.H.van Houten	Yierseke	Geref.Kerk	
ds.J.F.Hulstein JHzn	Hollandse Rading	Ned.Geref.Kerk	Loosdrecht
P.C.Katerberg	Werkendam	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
J.Knoppert	Spijkenisse	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
ds.B.Krol	Gorinchem	Geref.Kerk	
G.Lievaart	Aduard	Geref.Kerk	
A.v.d. Meij	Kapelle (Z)	Geref.Kerk	pastorale leergangen R'dam
ds. H.J.Oldemans	Hilversum	Geref.Kerk	
Oosterhout	Culemborg	Geref.Kerk	
J.Oosting	Leersum	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
J.Reehorst	Rotterdam-Hoogvliet	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
dr.J.Spoelstra	Hoogeveen	Geref.Kerk	
J.M.van der Straten	Werkendam	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
ds.W.Stuursma	Burum	Geref.Kerk	
F. ter Velde	Huizen	Evangelische Gemeente;	evangelist
A.M.de Veth	Capelle a.d. IJssel	Geref.Kerk	pastorale leergangen Rotterdam
H.Visser	Den Haag	Geref.Kerk	
ds.A.Vreugdenhil	Rotterdam	Geref.Kerk	
ds.C.A.Vreugdenhil	Leidschendam	Geref.Kerk	
ds.M.Vreugdenhil	Ede	Geref.Kerk	
Joh.A. De Waard	Apeldoorn	Hervormde Kerk,	evangelisatie
A.H.v.d. Werff	Driebergen	evangelist	
R.F.Wijmenga	Bilthoven	evangelist	
dr.A.Zeegers	Amsterdam	Geref.Kerk nadien Ned.Geref.Kerk	Amsterdam

Zie voor correspondentie m.b.t. de voorgangers inv.nr. 41

*)De mogelijkheid bestaat dat dit voor betrokkene(n) zich wijzigde in de loop van de tijd.

**Inventaris van het archief van de
Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, (1976) 1978-1988 (1999)**

A Stukken van algemene aard

1 Agenda's en verslagen van vergaderingen

- 1 Agenda's voor vergaderingen voorafgaand aan de eerste dienst alsook van vergaderingen van de kerkenraad van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, april 1978 – juni 1988. 1 omslag
NB. Zie ook inv.nr. 9

- 2 Verslagen van vergaderingen van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, mei 1978 - 28 juni 1988. 1 omslag

2 Informatiebladen 'Kerkbief'

- 3 Maandelijks informatieblad, 'Kerkbief', nrs. 1-96, oktober 1978-juli 1988. 1 omslag

3 Verslagen van ledenvergaderingen

- 4 Agenda van de ledenvergadering op 1 november 1981 en verslag van de ledenvergadering op 16 april 1988, met bijlagen, 1981, 1988. 1 omslag

- 5 Stukken betreffende de ontmoetingsmiddag met deelvergadering van de leden van de voormalig Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht op 26 november 1988 te Mijdrecht, 1988. 1 omslag
NB. Zie ook inv.nr. 18

B Stukken betreffende bijzondere onderwerpen

1 Ontstaan; beëindiging

1.1 Kerkelijke ontwikkelingen; voorafgaand onderzoek; instituering

- 6 Publicatie van het Reformatorisch Convent van de Gereformeerde Kerken van Baambrugge, Heinenoord, Nieuwdorp en Urk in het Friesch Dagblad om te komen tot 'hernieuwde positieve beleving van de belijdenis toespitsend op de centrale waarheden van de Bijbel', 16 maart 1976. 1 stuk

- 7 Artikelen over de onderwerpen 'aard en noodzaak van de belijdenisgeschriften' en 'Noodgemeenten', gepubliceerd in het periodiek Waarheid en Eenheid, orgaan van de Vereniging Schrift en Getuigenis, 1976-1977. 1 omslag
NB.1. Gedrukt
2. Zie daarvoor het Archief van de Vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.2 resp. haar periodiek Waarheid en Eenheid, jrg 28-29 (1976-1977) HDC CT 05130

- 8 Publicatie 'Getuigenis en Appèl', een boodschap van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk te Delft, Ede, Den Haag en Groot-Leiden, mede namens de in oprichting zijnde Noodgemeente Groot-Utrecht over voortgaande ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken, 1978. 1 stuk
NB1. Gedrukt in editie mei 1978 van het periodiek Waarheid en Eenheid;
2. zie voor de concepten en origineel van deze publicatie: het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr 4. 14-16, HDC 1168.6

- 9 Stukken betreffende het overleg en onderzoek naar mogelijkheden om kerkdiensten in Utrecht te kunnen houden en agenda voor de instituerende vergadering van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht op 17 januari 1978, december 1977 – maart 1978. 1 omslag

1.2 Beleggen kerkdiensten

1.2.1 Beleggen eerste kerkdiensten

- 10-11 Stukken betreffende bekendheid geven aan het voornemen van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht tot het beleggen van zondagse diensten, 1978. 1 omslag
3 stukken
10. Informatieve brief aan leden van Gereformeerde Kerken in Utrecht e.o. en geïnteresseerden, ontwerpen en afschrift, mei – april 1978. 3 stukken
11. Schriftelijke reacties naar aanleiding van informatieve brieven resp. de Verklaring van Noodgemeenten, met bijlagen, mei 1978 – juli 1979.
- 12 Stukken betreffende van de eerste kerkdiensten op 3 september 1978 in de Pieterskerk te Utrecht en perspublicaties, augustus - september 1978. 1 omslag
NB. Voorganger op deze zondag was ds.M.Vreugdenhil te Ede

1.2.2 Beleggen laatste kerkdienst

- 13 Stukken betreffende de laatste kerkdienst op 10 juli 1988 met het samenzijn nadien, 1988. 1 omslag
NB1. Voorganger in deze dienst was dr.A.Zeegers te Amsterdam
2. Zie voor de tekst: bijlage 1 bij deze inventaris alsook bij inv.nr. 33 en 67

1.3 Verklaring van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk

- 14-16 Stukken betreffende de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerken, 1978-1979. 1 omslag, 3 stukken
NB1. Zie ook inv.nr. 53
NB2. Zie voor de totstandkoming alsook het origineel van deze Verklaring: het Archief van Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nrs. 3-6, HDC 1168.6
- . Schriftelijke reacties naar aanleiding van de Verklaring van Noodgemeenten resp. informatieve brieven, met bijlagen, mei 1978 – juli 1979: zie inv.nr. 11
14. Informatieve brief over de Verklaring van de Noodgemeenten, met bijlage, juli 1978. 2 stukken
15. Ontwerp van de Verklaring met toelichting alsmede correspondentie tot bijstelling ervan, voorjaar 1979. omslag
NB. Ontwerp toelichting en verklaring op onderdelen aangereikt door de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Utrecht
16. Kopie van de getekende Verklaring van de Noodgemeenten der Gereformeerde Kerken te Delft, Ede, Groot Den Haag, Groot-Utrecht en Groot-Leiden (dolerend), met toelichting en de verklaring op onderdelen, 21 mei 1979. 1 stuk
NB. Gedrukt

- 17 Afschrift van brieven van de Kerkenraad van de Nederlands Gereformeerde Kerk van Bunschoten-Spakenburg resp. Wapenveld naar aanleiding van de Verklaring, met reactie en de bereidheid tot gesprek met haar NGK-Commissie voor Contact en Samenspreking met andere kerken, juli - oktober 1979. 1 omslag

NB. Zie voor behandeling van deze brieven: het Archief van Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 7; HDC 1186.6

1.4 Beëindiging; commissie ter afhandeling van zaken

- 18 Verslag van de Commissie ter afhandeling van zaken van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, met bijlagen, oktober 1988. 1 omslag

2 Eigendom, huur en gebruik

2.1 Huur groot kapittelzaal in de Pieterskerk en de Marnixzaal

- 19-20 Stukken betreffende het huren van de Groot-Kapittelzaal van de Pieterskerk van de Eglise Wallone d'Utrecht en de Marnixzaal van de Hervormde Burgerschool aan het Domplein, 1978 – 1988. 2 omslagen

19. Huren van Groot-Kapittelzaal van de Pieterskerk, het in gebruik hebben van sleutels en het parkeren van auto's op het plein voor de Pieterskerk, maart 1978 – juli 1988.

20. Huren en tijdelijk gebruik van de Marnixzaal van de Hervormde Burgerschool aan het Domplein vanwege restauratiewerkzaamheden in de Pieterskerk, juni 1981 -september 1982.

- 21 Brief aan het bestuur van de Eglise Wallone d'Utrecht met verzoek om op het informatiebord de diensten in de Pieterskerk te vermelden, met bijlage, mei 1979; afschrift. 2 stukken

- 22 Brief aan de contactpersoon van de Eglise Wallone d'Utrecht over mogelijke ontvreemding van een jas van een voorganger, januari 1983; afschrift. 1 stuk

2.2 Gebruik avondmaalstel

- 23 Stukken betreffende het in beheer verkrijgen van een avondmaalsel, verzekering en de teruggave aan de vertegenwoordiger van de voormalige Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, 1983-1988. 1 omslag

NB. Zie ook inv.nr. 18

3 Financiële middelen

3.1 Begrotingen, rekeningen, kasboek

- 24-25 Begrotingen, jaaroverzichten en kasboek, 1978-1988. 2 omslagen

24. Kasboek 1978-1987, met kascontroleverklaringen, 1978-1988.

25. Begrotingen en jaaroverzichten 1984-1988

NB. Zie voor 1981 inv.nr. 1 bij de vergadering 27 april 1981

- 26 Rekeningen van de Eglise Wallone d'Utrecht voor het gebruik van de kleine Kapittelzaal van de Pieterskerk voor vergaderingen en de huur van de Groot Kapittelzaal voor diensten, juni 1978 – oktober 1981. 1 omslag

NB. Incompleteet

- 27 Rekeningen van geplaatste advertenties voor aankondiging van diensten in de Pieterskerk resp. de Marnixzaal, alsmede rekeningen voor pianobegeleiding, augustus 1978 – oktober 1981. 1 omslag
- 28 Staten met kostenoverzichten en vergoeding voor de voorgangers, met bijlagen, [1978-1985]. 1 omslag
NB. Zie ook inv.nr. 41
- 3.2 Financiële steun; giften**
- 29 Brieven ter bevestiging van ontvangen giften, 1983, 1985; afschriften. 2 stukken
- 30 Brieven aan de penningmeester van de vereniging Schrift en Getuigenis over de financiële positie met verzoek om een steunbijdrage, met bijlage, 1981; afschriften. 1 omslag
- 31 Brief met verklaring van ontvangst van een gift van fl 1000,- van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot- Leiden als gevolg van haar opheffing, 1983; afschrift. 1 stuk
- 3.3 Girorekening; penningmeesterschap**
- 32 Kopie van de aantekening bij de Post-, Cheque- en Girodienst van wijziging van het adres van de penningmeester, januari 1983. 1 stuk
- 4. Organisatie; instelling ambten**
- 4.1 Orden van dienst**
- 33 Liturgieën van kerkdiensten uit de jaren 1978 - 1985 en 1988, alsmede de liturgie van drie preken die bij afwezigheid van de voorganger gelezen kon worden, 1978 – 1985, 1988. 1 omslag
NB1. De liturgie van 3 september 1978 is van de eerste dienst;
die van 10 juli 1988 de laatste dienst;
2. de liturgie 1978 betreft de enige preek die in de periode 1978-1988 behoefde te worden gelezen;
3. zie ook inv.nr. 38
- 4.2 Ambten; ouderlingschap**
- 34 Brief met uitnodiging aan de leden en bezoekers van de diensten in de Pieterskerk alsook aan de leden van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, Groot-Leiden, Ede en Delft voor de dienst op 15 februari 1981 voor de bevestiging van een ouderling door ds.W. van Benthem, met bericht van verhindering van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede, februari 1981. 2 stukken
- 35 Brief over de noodzaak tot herverdeling van taken en activiteiten mede als gevolg van de verhuizing van de ouderling en diens gezin, juli 1981. 1 stuk
- 4.3 Drie Formulieren van Enigheid; sacramenten**
- 36 Ondertekeningsformulier voor bevestiging van ouderlingen, met bijlagen, 1979. 1 omslag
- 37 Ontwerp-doopbewijs voor het bedienen van de H.Doop op 25 november 1979, met afschrift brief aan de Kerkenraad Algemene Zaken van de Gereformeerde Kerk te Bussum, 1979. 2 stukken

4.4 Voorgangers; preekbevoegdheid

NB. Zie ook inv.nrs 44-47

- 38 Informatiebrief voor de voorgangers over de orde van de kerkdienst, 1978. 1 stuk
- 39 Notitie met ontwerp-procedure voor het verlenen van preekbevoegdheid aan broeders die in een dienst van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht willen voorgaan, met preambule, [1980]. 1 stuk
- 40 Brieven aan predikanten en voorgangers, alsook aan de redacties van kranten, over te houden kerkdiensten in de Pieterskerk en voor een korte periode in de Marnixzaal aan het Domplein, met bijlagen, september 1981, september 1982; afschriften. 1 omslag
- 41 Lijsten van predikanten en voorgangers die voor de preekvoorziening werden gehanteerd, alsmede correspondentie met enkele voorgangers en berichten van overlijden, 1983-1988, 1998-1999. 1 omslag
NB1. Zie ook inv.nr. 28
2. zie voor de lijst van voorgangers ook bijlage 1 van de inleiding

4.5 Ledenadministratie; attestaties

- 42 Lijsten van leden en bezoekers van kerkdiensten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, met gegevens voor attestaties, z.d. en 1988. 1 omslag

4.6 Diaconale doeleinden; collecteopbrengsten

- 43 Aantekeningen van collecteopbrengsten, brieven aan organisaties van collecteopbrengst en berichten van ontvangst, september 1978 – juni 1979. 1 omslag
NB.1 Incompleet
2. In de maandelijkse Kerkbrief werden deze opbrengsten vermeld.

5. Betrekkingen tot predikanten, kerken, organisaties en overheid

5.1 Predikanten en voorgangers

NB. Zie ook inv.nr. 55

- . Stukken betreffende het overleg van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk over een predikant voor een aantal Noodgemeenten, contacten met ds.G.Lievaart te Aduard, alsook de daarmee samenhangende aspecten, november 1979 - september 1980.
Zie het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 6; HDC 1168.6
- 44 Brief aan de particuliere synode van de Gereformeerde Kerken in Gelderland om eetherstel van ds.T.J.Hagen te Voorburg als predikant in de kerken voor het ambtelijk werk, 1986; afschrift, met retro acta en bijlagen 1977 alsmede besluit van de classis 's Gravenhage van de Gereformeerde Kerken 1987 tot het verlenen van de positie van emeritus predikant van de Gereformeerde Kerk van Voorburg met behoud van de eer en naam van een dienaar des Woords. 1 omslag
NB. Deels in kopie

- 45 Brief aan ds.G.M.A.Hendriksen te Hilversum om het door hem voorgestane onderling informeel contact van rechtzinnige predikanten te blijven houden, met bijlage, 1981; afschrift. 2 stukken
- 46 Stukken betreffende de afscheidsdienst van ds.T.J.Hagen in verband met diens voorgenomen terugkeer naar Australië, alsook uitnodiging van een Comité voor zijn afscheidsdienst in Delft, 1982. 2 stukken
NB. Zie ook inv.nr.70
46. Brief met uitnodiging aan de leden die de diensten in de Pieterskerk bijwonen voor zijn afscheidsdienst op 4 juli 1982 in Utrecht, 1982.
-.- Notitie met ingedachte toespraak namens de andere Noodgemeenten bij het afscheid van ds.T.J.Hagen op 5 september 1982 te Delft, 1982.
Zie het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, inv.nr. 30; HDC 1168.1
- 47 Brief van Joh. A. de Waard te Apeldoorn over de getuigenis van zijn doop, Augustus 1985. 1 stuk

5.2 Noodgemeenten Gereformeerde Kerk

5.2.1 Gezamenlijke vergaderingen Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, Groot-Leiden, Ede en Delft

- Verslagen van de Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten, 1977-1981: Het desbetreffende archief van deze periode, HDC 1168.6.
- Stukken betreffen het ontwerp van een 'Verklaring van Noodgemeenten der Gereformeerde Kerken', vergaderingen daarover en vaststelling ervan, 1978-1979. het Archief van Gezamenlijke vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nrs. 3-6; HDC 1168.6
- 48 Notitie 'richtlijnen wervingsactiviteiten Noodgemeenten', met suggesties van ds.B.Krol te Gorinchem, mei 1980; kopie. 2 stukken
NB. In duplo
- 49 Ontwerp-brief van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, Groot-Leiden, Ede, Delft en Groot-Utrecht aan 'alle schriftgetrouwe leden en ambtsdragers van de Gereformeerde Kerken over on-Bijbelse inzichten in het door de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken vastgestelde 'Rapport over het Schriftgezag 'God met ons', over de aard van het Schriftgezag' met 1^e ontwerp, januari 1981; afschrift. 2 stukken
NB Zie ook het archief van de Vereniging Schrift en Getuigenis; HDC 1169.2

5.2.2 Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede

- Open Brief 'aan de leden van de Gereformeerde Kerk' in de gemeente Ede e.o. van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede, met bijlage, juli 1976: Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede, inv.nr.1 en 2; HDC 1168.3
- 50 Brief aan de oudsten van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Ede over de onderlinge verhoudingen, november 1981; kopie. 1 stuk
NB. Zie ook inv.nr. 52

5.2.3 Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden

- Correspondentie met de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden om te komen tot een gezamenlijke reactie van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk op de artikelen van professoren K. Runia en dr.J. Plomp, naar aanleiding van de Verklaring van Noodgemeenten, 1979.
Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk 1977-1981, inv.nr.5; HDC 1168.6

- Mededelingenbladen van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, mei 1979 - augustus 1981:
Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden, inv.nr. 5 HDC 1168.2
NB. Incompleet

- 51 Uitnodiging voor de bevestiging van een ouderling op 1 juni 1980, afschrift brief aan J.Kol, oud-scriba naar aanleiding van zijn afscheid, alsmede brief met bijlagen betreffende de onderlinge verhoudingen met aantekeningen van een overleg nadien, juni 1980 en november 1980 – september 1982. 1 omslag
NB. Zie ook Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden inv.nr. 1

- 52 Correspondentie met de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden naar aanleiding van de gezamenlijke vergadering in januari 1980 over een publicatie van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk alsook over de verhouding van van de Noodgemeenten tot de Vereniging Schrift en Getuigenis, november 1980; afschriften. 3 stukken
NB. Zie ook het Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden, inv.nr. 1 (HDC 1168.2) alsook het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, inv.nr. 1 (HDC.1168.6)

- 53 Brief aan de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden over een mogelijk beraad met de andere Noodgemeenten over de ingedachte participatie in de buitengewone Hervormde wijkgemeente Leiden, september 1982; afschrift. 1 stuk

- 54 Brief naar aanleiding van de bekendmaking van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden dat haar laatste kerkdienst plaatsvond op 3 oktober 1982, met besluit van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, alsook de afkondiging voor de leden van Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht van dit onverwacht besluit, oktober 1982. 3 stukken

5.3 Gereformeerde Kerk Genemuiden

- 55 Stukken betreffende ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerk van Genemuiden, de positie van ds.W.van Benthem en een ouderling, alsmede het ontstaan van de Gereformeerde Kerk (dolerend) en toetreding tot het verband van Christelijk Gereformeerde Kerken, 1979 – 1981. 1 omslag
NB. Zie ook het Archief van de Gereformeerde Kerk (Dolerend) Groot Leiden, Inv.nr. 9; HDC 1169.2

- 56 Afschrift van het telegram aan ds.W.van Benthem te Genemuiden in verband met diens schorsing door zijn kerkenraad als predikant, april 1981. 1 stuk

5.4 Gereformeerde Kerk Joure

- 57 Brieven van de vereniging van gemeenteopbouw binnen de Gereformeerde Kerk van Joure en brieven met reacties op publicatie 'wat is er gebeurd in Joure' oktober 1983 – oktober 1984. 1 omslag
 NB1. Deels in kopie
 2. publicatie ontbreekt

5.5 Vereniging Schrift en Getuigenis

- 58 Speciaal nummer van Waarheid en Eenheid nr. 3, jaargang 33, orgaan van de Vereniging Schrift en Getuigenis met het 'Rapport over de aard van het Schriftgezag' van de generale synode van de Gereformeerde Kerken, met besluit tot vaststelling daarvan door de generale synode, alsmede krantenbericht, januari 1981. 3 stukken
 NB. Gedrukt en deels in kopie

- 59 Brieven aan het adres van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht naar aanleiding van het 'Rapport over de aard van het Schriftgezag' en reacties op de uitgave van Waarheid en Eenheid van dat Rapport, februari - maart 1981. 1 omslag

- 60 Informatiebrieven aan leden van de Gereformeerde Kerken in Utrecht en omgeving en in het Gooi naar aanleiding van het 'Rapport over de aard van het Schriftgezag', met bijlagen, februari en mei 1981; afschrift. 1 omslag

- 61 Stukken betreffende het beleggen van bijeenkomsten over het 'Rapport over de aard van het Schriftgezag' in Hilversum met ds.B.Krol te Gorinchem als inleider, april - mei 1981. 1 omslag

5.6 ICCC-Nederland,

- 62 Brief aan de ICCC Stichting Nederland, p/a ds.J.C.Maris te Zeist, waarin adhesie wordt betuigd aan de oproep 'Om het Woord Gods' met publicatie uit het periodiek Waarheid en Eenheid, met bijlage, juli 1981; afschrift. 2 stukken
- 63 Brief aan de Internationale Raad van Christelijke Kerken, ICCC-Nederland, over het voornemen om bijbelavonden te houden in 1982, met bijlage, november – december 1981; afschrift. 2 stukken

5.7 Stichting De Christenvrouw

- 64 Brief aan het bestuur van de Stichting De Christenvrouw te Hilversum met adhesie van haar oprichting, met bijlagen, december 1980; afschrift. 1 omslag

5.8 Overheid; ministerie van Algemene Zaken

- 65 Brief aan de Minister-president, de minister van Justitie en de minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk met een reactie op het voorontwerp van Wet Gelijke Behandeling, met bijlage, 15 februari 1982; afschrift. 2 stukken

6 Archief; beeld- en geluidsgedragers

- 66 Bestellijst van geluidsopnamen opnamen van drie kerkdiensten, met bijlagen, 1978. 1 omslag
- 67 Geluidopnames en cd's van de preek van ds.T.J.Hagen op 28 mei 1988, dr.A.Zeegers op 26 juni 1988 en de heer P.C.Katerberg op 3 juli 1988, 1988. 3 cd's en 4 cassettes
- 68 Fotocollage van het samenzijn ná de laatste dienst, 10 juli 1988, met lijst van leden, bezoekers en gasten, 1988. 2 stukken

- Documentatie

-. Kopieën van artikelen uit tijdschriften, periodieken e.d. die aandacht besteedden naar aanleiding het ontstaan van en over de Noodgemeenten, 1971-1979.

Het archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr. 12; HDC 1168.6

NB1. Incompleet

2. Zie ook het Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden 1976-1982, inv.nr. 12 (HDC 1168.2)

3. Over het onderwerp: zie tevens het periodiek Waarheid en Eenheid, 1971-1978, jaargangen 21-30: collectie tijdschriften HDC: CT 05130.

- 69 Brochure met informatie over de Pieterskerk Utrecht, van het bureau Voorlichting van de gemeente Utrecht, [jaren '60). 1 stuk
NB. Gedrukt

- Gedeponeerde documenten m.b.t. ds.T.J.Hagen

- 70 Briefkaart van ds.T.J.Hagen, met de transcriptie daarvan en nadere toelichting, 1976. 2 stukken
- 71 Liturgieën van kerkdiensten waarin ds.T.J.Hagen voorging, 1977-1979 1 omslag
NB. Incompleet
- 72 Partituur, 4 stemmig, van het lied 'Kerstfeest door de H.Geest, met tekst ds.T.J.Hagen [1979] en tekstblad 'Advent in de Psalmen 2 en 89, 1979. 2 stukken

Bijlage 2

bij de inventaris van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht, 1978-1988.
 Uittreksel van de preek van dr.A.Zeegers, die voorging in de laatste kerkdienst van de
 Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Utrecht op 10 juli 1988. (zie ook daartoe inv.nr.13
 De preek is tevens op cassette en cd aan deze inventaris toegevoegd; inv.nr. 67.

Uittreksel over de tekst 2 Corinthiërs 13:13

De genade des Heren Jezus Christus en de liefde Gods,
 en de gemeenschap der Heiligen Geesten zij met U allen
 II Cor. 13:13

Paulus heeft een intens contact met de gemeente van Corinthe gehad. Deze grote havenstad in Griekenland was een wingewest van de Romeinen. Romeinse kolonisten vormden de kern van de bevolking van Corinthe. De grote meerderheid bestond uit avonturiers, kooplieden, havenwerkers en slaven. De tegenstelling tussen rijkdom en armoede was groot en schrijnend.

Op godsdienstig gebied was er de eredienst voor Aphrodite, de godin van de liefde. Daarbij behoorde de "gewijde prostitutie" waarbij honderden "priesteressen" betrokken waren.

In dit milieu heeft Paulus van voorjaar 50 tot najaar 51 gewerkt.

Aan deze gemeente schreef Paulus vier brieven. Van die eerste brief wordt gewag gemaakt in I, 5:9. Daarna kwam de tweede brief (I Cor.), geschreven door Paulus in Efeze ± 54.

Van de derde brief, de "tranenbrief" lezen wij in II, 2: 3 en 4.

En de vierde brief (+ 56) is die waarin onze text voorkomt.

De problemen in Corinthe's gemeente waren partijschappen, hoererij, misstanden bij de Avondmaalsviering, ontkenning van de wederopstanding der doden, oppositie van de broeders en het Judaïsme.

Onze text bevat de in onze liturgie veel gebruikte zegen. Zij is vergelijkbaar met de O.T.-ische zegen van Numeri 6:24.

In beide zegenbeden treffen wij drie strofen aan.

Bij bestudering valt op dat de text niet begint met de liefde Gods, maar de genade van de Heer Jezus Christus.

Calvijn is van oordeel dat wij de liefde Gods niet kunnen kennen en daarover niets kunnen zeggen, als wij niet weten van de genade van Jezus Christus. Wij zijn van nature slechts stof en as en hebben van Gods liefde geen weet. Als dat anders bij ons is geworden, wordt daarin de genade van de Heer openbaar.

De liefde Gods is de eeuwige achtergrond en ondergrond van de genade van Jezus Christus.

Zij is de liefde van God tot de Zoon, de eeuwige beweging en bewogenheid in Gods wezen.

God is liefde I Joh. 4:8 is het allerdiepste geheim. En hoe groot is Gods liefde tot de wereld ? Dat Hij zijn enig geboren Zoon haar gegeven heeft.

Wat te verstaan onder de gemeenschap der Heilige Geesten ?

Taalkundig zijn er twee mogelijkheden:

1 de gemeenschap door de H.G. tussen de gemeenteleden onderling;

2 de gemeenschap tussen de H.G. en de gemeente.

Het onder 2 genoemde is een term die nergens anders gebruikt wordt.

Opvatting Grosheide: de text bedoelt zowel de gemeenschap der gelovigen als het samen deel hebben aan de H.G.

Een zo uitvoerige zegen komt in de andere brieven van Paulus niet voor.

Waarom zo uitvoerig ? Paulus schreef met grote emotionaliteit en had in deze brief fel tegen de Corinthiërs uitgehaald. Kennelijk wilde Paulus met deze zegen de gemeente toch weer naar zich toehalen en deze brief liefdevol besluiten.

In deze formulering van de zegen ontbreekt in de Griekse text een werkwoord. De Statenvertaling, en die van het Nederlands Bijbelgenootschap vullen in het woord z i j. Of had het beter i s kunnen wezen? Maar dat klinkt zo parmantig alsof degene die de zegen uitspreekt daarover zou kunnen beschikken.

Krijgt de gemeente bij het uitspreken van de zegen die bij deze of ook met het oog op de toekomst ?

De ambtelijke verkondiging in de zij-vorm is een betrouwbare herinnering aan de bestaande genade. Het probleem zit in de toeëigening. De gemeente zou daarop eigenlijk moeten antwoorden met haar "amen".

Met U allen. Er waren ernstige misstanden, gruwelijke zonden ook in de gemeente van Corinthe. In II, 1:1 worden de leden van de gemeente als "heiligen" aangesproken. Gaat dat zo maar?

Het antwoord luidt: zij zijn in Christus geheiligd.

Hun heiligheid ligt evenals hun rechtvaardigheid in het volbrachte werk van Christus. Zondag 23 van de Heidelberger Catechismus zegt het zo ontroerend en tegelijk duidelijk: God schenkt mij, zonder enige verdienste van mijn kant, louter uit genade, de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus.

Kohlbrugge heeft met grote nadruk verkondigd dat onze gerechtigheid en heiligheid beide het werk van Christus zijn.

Dit is de zegen waarmee en waardoor ook wij ons getroost mogen weten.

Zó gezegend besluiten wij onze laatste kerkdienst in Utrecht.

Wat voorbij moge gaan, God laat het werk Zijner handen niet varen.

Zijn woord is aan tijd noch plaats gebonden.

A. Zeegers.

INVENTARIS

HDC 1168.6

van het archief van de

Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk

1977 – 1981

G.J.Bink

AD 2021

Ter inleiding op de documenten die het archief vormen van de Gezamenlijke Vergaderingen van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977 – 1981.

In de afzonderlijke (deel)inventarissen van het archief van elke Noodgemeente Gereformeerde Kerk is over de –kerkelijke- geschiedenis het een en ander vermeld. In deze inleiding wordt tevens een kort chronologisch overzicht gegeven van het ontstaan van deze vijf Noodgemeenten Gereformeerde Kerk vanaf 1976. De eerste was die van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag. Daaraan lagen initiatieven ten grondslag van een aantal leden van Gereformeerde (wijk)Kerken in Den Haag, nadat dezen de koninklijke kerkelijke weg hadden bewandeld van bezwaarschriften bij hun eigen kerkenraad alsook bij de meerdere vergaderingen van de Gereformeerde Kerken⁵⁷. Kort na die van Groot Den Haag werd die van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden opgericht. Daarna volgde in datzelfde jaar die van Ede en in 1977 die van Delft. In 1978 was dat het geval met de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht.

Het ontstaan van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk was een direct gevolg van de theologische ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken.

In de jaren '70 werden door de Gereformeerde Kerken in theologisch opzicht een andere weg ingeslagen. Als gevolg van met name de leringen van H.M.Kuiter en dr. H.A.Wiersinga aan de VU te Amsterdam was er allengs daarvoor een podium die ook de kansels bereikten. Als gevolg van de behandeling van bezwaarschriften op de meerdere vergaderingen en Generale Synodes kwam er in besluitvorming voldoende 'draagvlak' om o.a. hun beide leringen in de kerken te (be)houden. Dat hiertegen kerkenraden, gemeenteleden en kerkelijk georiënteerde verenigingen bezwaar hadden is niet alleen begrijpelijk, maar ook werd daarmee aangegeven dat in den lande duidelijk sprake was verontrusting. Vanuit een vereniging i.c.de Vereniging Schrift en Getuigenis werd hieraan in haar periodiek Waarheid en Eenheid door de scribenten aandacht gegeven en verkregen de leden of abonnees van het periodiek informatie over wat er zoal speelde in die kerken in den lande en in zekere zin van hen een spreekbuis werd. Gemeenteleden werd met een verscheidenheid aan artikelen ook een riem onder het hart gestoken. Allerwegen werd aangegeven om bij het gezag van de Bijbel als Gods Woord te blijven en, in organisatorische zin, ook Gereformeerd.

Als gevolg van de algeheel kerkelijke situatie ontstond de behoefte om als Noodgemeenten Gereformeerde Kerk gezamenlijk op te trekken. Vanuit de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden werd daartoe met name de behoefte gevoeld, mede om daarmee het karakter en noodzaak van het ontstaan als Noodgemeenten aan te geven. Daarnaast diende dit om de zelfstandigheid van hun gezamenlijk optreden op bepaalde momenten te kunnen accentueren, náást het optrekken met de Vereniging Schrift en Getuigenis. ‘

Deze ‘Vereniging tot opbouw en bewaring van het gereformeerde leven’⁵⁸ gaf in publicitaire zin aandacht in haar periodiek Waarheid en Eenheid aan ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken en over tal van andere van belang zijnde onderwerpen; ook die van Noodgemeente.

De vijf Noodgemeenten Gereformeerde Kerken hebben een aantal publicaties opgesteld.

⁵⁷ Hiervan dient expliciet melding van te worden gemaakt, omdat er een zekere veronderstelling werd gewekt alsof ‘bewaarden’ c.q. ‘verontruste’ leden van Gereformeerde Kerken daar zomaar toe overgingen. Geenszins was dat het geval. De leden in Den Haag hebben zich daartoe tot het uiterste ingespannen, evenals voor andere, kerkelijke onderwerpen. Verwezen wordt naar de inleiding van de inventaris van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag 1976-1994, HDC 1168.1 alsook naar het Archief van de Afdeling Den Haag van de Vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.1

⁵⁸ Zie daartoe het Archief van de Vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.2

De eerste ‘Getuigenis en Appèl’ verscheen in december 1977,⁵⁹ gevolgd door de ‘Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk in mei 1978, waaraan door de Vereniging Schrift en Getuigenis support was gegeven.

In 1980 was er de gezamenlijke reactie van de Noodgemeenten en de Vereniging op het door de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken aanvaardde Rapport over het Schriftgezag ‘God met ons’, over de aard van het Schriftgezag’

Naar aanleiding van de Verklaring van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk in mei 1978, waarin afstand werd genomen van de besluiten van de Generale Synode en waarin de Noodgemeenten aangaven zich te stellen binnen het verband van de Gereformeerde Kerken, kwamen een hoeveelheid schriftelijke reacties. Die waren zowel afkomstig van afzonderlijke Gereformeerde Kerken en van enkele meerdere vergaderingen alsook van scribenten van periodieken uit de Gereformeerde Kerken; deze reacties waren veelal afwijzend.

Daarnaast werden reacties ontvangen van enkele Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK) waarin van een andere opstelling sprake was nl. ook een uitnodiging om met elkaar te spreken. Medio 1980 vond een gesprek plaats tussen het gevormde Voorlichtingsteam Noodgemeenten met enkele leden van de NGK Commissie Contact en Samenspreking met andere kerken.⁶⁰ De uitnodiging werd voorts ontvangen om de jaarlijkse Ontmoetingsdag van leden van Nederlands Gereformeerde Kerken bij te wonen.

In de periode van december 1977 tot juni 1981 vonden 20 vergaderingen plaats, die op verschillende momenten werden gehouden in de plaats van de desbetreffende Noodgemeente die tevens als samenroeper fungeerde en de voorzitter leverde.

Een ander gezamenlijk aandachtspunt was de door de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk gevulde behoefte voor catechese, bijzonder pastoraat naast die van de Woordverkondiging. Uit reeds bestaand contact met één van de voorgangers i.c. ds.G.Lievaart uit Aduard werd zowel correspondentie als overleg gevoerd⁶¹. Het heeft niet kunnen leiden tot het realiseren van een gezamenlijke predikantsplaats.

Aan de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk reikte ds.B.Krol uit Gorinchem zijn notitie aan voor wervingsactiviteiten die op 29 oktober 1980 verkreeg aandacht op een gezamenlijke vergadering nadien.

In de loop van een aantal jaren onderkenden de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk dat o.a. haar eigen leden tevens hun eigen kerkelijke contacten verkregen. Meer dan eens leidde dit er toe dat men afscheid nam van de eigen Noodgemeente en lid werd van een andere kerkelijke gemeenschap.

De Noodgemeenten Gereformeerde Kerk hadden elk hun eigen karakter; was in Groot Den Haag, Ede, Delft en Groot-Utrecht sprake van een Noodgemeente Gereformeerde Kerk, in Leiden was, beargumenteed⁶², sprake van een Gereformeerde Kerk ‘dolerend’.

⁵⁹ Zie daartoe inv.nr. 2 van het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden, HDC 1168.2 alsook voor deze en andere publicaties in *Waarheid en Eenheid*, periodiek van de Vereniging Schrift en Getuigenis, 1976-1980, jaargangen 30-32 in de collectie tijdschriften HDC CT 05130

⁶⁰ Een verslag of aantekening daarvan is niet voorhanden, ook niet in het archief van de betreffende Commissie in het Landelijk Archief van de Nederlands Gereformeerde Kerken (Archief CCS, AC 188, inv.nr1) dat vanaf 2010 een veilig onderdak verkreeg bij het Archief en Documentatie Centrum (ADC) te Kampen.

⁶¹ Zie inv.nr. 10.

⁶² Zie daartoe het Archief van de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot Leiden inv.nr.4; HDC 1168.2

De laatste gezamenlijke vergadering was die van 6 april 1981; nadien was er nog overleg tussen twee Noodgemeenten; na juni 1981 was er geen gezamenlijke vergadering meer.

Het feit dat in 1982 o.a. de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Groot-Leiden en die van Delft werden opgeheven was daaraan debet; van die van Ede is daarover niets bekend. De Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht kende in juli 1988 haar laatste kerkdienst; wat Groot-Den Haag betreft was in 1994 sprake van beëindiging.

Over o.a. over het onderwerp en het ontstaan van Noodgemeenten waren in verschillende kranten en periodieken artikelen gepubliceerd. Een aantal kopieën is daarvan in dit archief aan te treffen bij Documentatie: inv.vr.12.

De documenten, inv.nrs. 1-12 bevinden zich in zuurvrije omslagen met de omvang van 8 cm.

Archief

Van een afzonderlijk archief van de vergaderingen van de Noodgemeenten als zodanig kan niet gesproken worden. Noodzaak daartoe werd niet zozeer gevonden. Als gevolg van inventarisatie van de archieven en documenten van de vijf Noodgemeenten Gereformeerde Kerk werden de documenten die betrekking hadden op de gezamenlijke vergaderingen bijeen verzameld; veelal bood het archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht daartoe de goede mogelijkheid. Daarnaast werden verspreid documenten over gezamenlijke besluitvorming of correspondentie namens de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk.

De verzameling documenten uit de periode 1977-1981 is helaas niet compleet. Zo vertonen ook de gezamenlijke vergaderingen van de Noodgemeenten hiaten en zijn van vergaderingen geen verslagen aan te treffen. Het aantal is met inv.nrs. 1-12 beperkt tot 8 cm.

Openbaarheid

Wat betreft de openbaarheid ten behoeve van raadpleging wordt vermeld dat de in deze (deel) inventaris opgenomen documenten openbaar zijn en geraadpleegd kunnen worden, behoudens een enkel document waarvan bij overdracht aan het HDC de openbaarheid werd beperkt.

Ook voor dit archief geldt dat vóórdat publicatie daarover, al dan niet met document(en) uit dit archief, plaatsvindt er de toestemming nodig is van de inventarisator en/of van een andere door hem aangegeven persoon of contactadres.

Over naam en adres e.d. kunt u zich verstaan met de archivaris van het HDC.

Bewaarplaats van het archief

Het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeente Gereformeerde Kerk, 1977-1981 bevindt zich in de archiefbewaarplaats van het Historisch Documentatie Centrum voor het Nederlands Protestantisme aan de VU te Amsterdam, archiefnummer: HDC 1168.6

Citeertitel:

Verkort: Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr. ... (HDC 1168.6)

Volledig: Inventaris van het Archief van de Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeente Gereformeerde Kerk, 1977-1981, inv.nr... (HDC 1168, deelarchief HDC 1168.6).

AD 2021

Nieuwerkerk a.d. IJssel, G.J.Bink

Inventaris van het Archief van de

Gezamenlijke Vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, 1977 – 1981.

- 1 Notulen van gezamenlijke vergaderingen van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, Ede, Delft, Groot-Utrecht en de Gereformeerde Kerk (dolerend) Groot-Leiden, met agenda's en bijlagen, november 1977- juni 1981. 1 omslag

NB1. Notulen ontbreken van 12 december 1977, 4 september 1978, 19 november 1979, 22 mei 1980 en 29 oktober 1980;

2. niet elke Noodgemeente Gereformeerde Kerk was elke vergadering aanwezig; de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Utrecht (i.o.) vanaf maart 1978;

3. de laatste vergaderingen waren informatief tussen twee kerken.
- 2 Ontwerpen en publicatie van 'Getuigenis en Appèl', een boodschap van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, Groot-Leiden, Ede, Delft mede namens de in oprichting zijnde Noodgemeente Groot-Utrecht, over voortgaande ontwikkelingen binnen de Gereformeerde Kerken, december 1977 – mei 1978. 1 omslag

NB. Opgenomen in het periodiek Waarheid en Eenheid editie mei 1978 '10 jaar waarschuwing' jaargang 30 op de tijdschriften op het HDC: CT 05130 Zie ook het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden, inv.nr. 3; (HDC 1168.2)
- 3-6 Stukken betreffende de totstandkoming van de Verklaring van Noodgemeenten Gereformeerde Kerken Den Haag, Ede, Delft, Groot-Leiden en Groot-Utrecht, verspreiding en reacties daarop, 1978 - 1979. 1 stuk, 3 omslagen

 3. Ontwerp van de Verklaring, met toelichting, alsmede correspondentie tot bijstelling, december 1978 – mei 1979.

NB. Ontwerp toelichting en verklaring op onderdelen aangereikt door de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Utrecht
 4. Advertentie met de Verklaring van de Noodgemeenten, 21 mei 1979. 1 stuk
 5. Reactie van prof.K.Runia, prof. dr.J.Plomp en ds.J.H.Velema in het periodiek Centraal Weekblad, Gereformeerd Weekblad resp. De Wekker, met antwoord van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk, juli – september 1979.

NB. Zie ook het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Utrecht inv.nr. 15; HDC 1168.5
 6. Afschrift van brieven aan Gereformeerde Kerken, meerdere vergaderingen van de Gereformeerde Kerken en redacties van andere periodieken waarbij de Verklaring van Noodgemeenten werd toegezonden, met kopie van hun reacties, juli - januari 1980.

NB. Incompleet
- 7 Afschrift van brieven van de Nederlands Gereformeerde Kerk Bunschoten-Spakenburg resp. Wapenveld naar aanleiding van de Verklaring, brieven voor een gesprek door de 'Commissie voor Contact en Samenspreking (CCS) met andere kerken' van de Nederlands Gereformeerde Kerken met het 'voorlichtingsteam Noodgemeenten', met kort verslag van de Commissie CCS, juli - augustus 1979 en januari – mei 1980. 1 omslag

NB. Verslag van de ontmoeting op 12 juni 1980 ontbreekt

- 8 Uitnodiging van de Werkgroep 'Ontmoetingsdag 1980' van de Nederlands Gereformeerde Kerken aan de leden van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk en de Vereniging Schrift en Getuigenis om de Ontmoetingsdag NGK 1980 bij te wonen, februari 1980. 1 stuk
- 9 Notitie van ds.B.Krol 'richtlijnen wervingsactiviteiten Noodgemeenten', met suggesties, mei 1980; kopie. 1 stuk
NB. Notitie werd besproken op de gezamenlijke vergadering van 29 oktober 1980
- 10 Stukken betreffende het overleg van Noodgemeenten Gereformeerde Kerk over eigen predikant, contacten met ds.G.Lievaart te Aduard, alsook de daarmee samenhangende aspecten, november 1979 - september 1980. 1 omslag
NB. Zie ook het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot Den Haag, inv.nr. 28; HDC 1168.1
- 11 Ontwerp publicatie van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk aan schriftgetrouwe leden en ambtsdragers van de Gereformeerde Kerken naar aanleiding van het door de Generale Synode aanvaarde Rapport 'God met ons; over de aard van het Schriftgezag', 1980. 2 stukken

Documentatie

- 12 Kopieën van artikelen uit tijdschriften, periodieken e.d. die aandacht besteedden naar aanleiding het ontstaan van en over de Noodgemeenten, 1971-1979. 1 omslag
NB1. Incompleet
2. Zie ook het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Leiden 1976-1982, inv.nr. 17, HDC 1168.2.
3. Over het onderwerp: zie tevens het periodiek Waarheid en Eenheid, 1971-1978, jaargangen 21-30: collectie tijdschriften HDC: CT 05130.
4. zie voorts het Archief van de Vereniging Schrift en Getuigenis, HDC 1169.2

BIJLAGEN**bij de inventaris van****de archieven van de Noodgemeenten Gereformeerde Kerk**

- A Uittreksel uit de (kopie) open brief van mr. H.C.Visser, advocaat, kantoorhoudende te 's Gravenhage aan de kerkenraden van de Gereformeerde Kerken dd. april 1983 over de verschillende, ook theologische, ontwikkelingen in die kerken, met ontwerpbesluit m.b.t. deze onderwerpen tot wijziging c.q. intrekking, 1983. pag 64
- B Bronnen- en literatuuroverzicht o.a. pag.69

Bijlage A

- A Uittreksel uit de (kopie) open brief van mr. H.C.Visser, advocaat, kantoorhoudende te 's Gravenhage aan de kerkenraden van de Gereformeerde Kerken dd. april 1983 over de verschillende, ook theologische, ontwikkelingen in die kerken, met ontwerpbesluit m.b.t. deze onderwerpen tot wijziging c.q. intrekking, 1983.

NB. Het document bevindt zich in het Archief van de Noodgemeente Gereformeerde Kerk Groot-Den Haag, inv.nr. 50; HDC 1168.1

Bijlage A

Uittreksel uit de (kopie) open brief van mr. H.C. Visser, advocaat, kantoorhoudende te 's Gravenhage aan de kerkenraden van de Gereformeerde Kerken dd. april 1983 over de verschillende, ook theologische, ontwikkelingen in die kerken, met ontwerpbesluit m.b.t. deze onderwerpen tot wijziging c.q. intrekking, 1983.

ZORGWEKKENDE ONTWIKKELINGEN
IN DE GEREFORMEERDE KERKEN

dd. april 1983 P31

In onze kerken doen zich vele zorgwekkende, ja fatale ontwikkelingen voor, waaraan dikwijls niet voldoende aandacht wordt besteed. Men realiseert zich niet altijd, dat elke gereformeerde kerk zelfstandig is en niet onderworpen aan het gezag van de synode. Elke kerkeraad dient zich daarom van zijn verantwoordelijkheid bewust te zijn als leiding gevende aan de Gemeente van de Here God. Ja, ieder kerkeraadslid heeft hiervoor aan Hem verantwoording af te leggen.
Daarom wordt hierna aan Uw kerkeraad en aan ieder lid daarvan persoonlijk een aantal van deze zorgwekkende ontwikkelingen voorgelegd.

1. De IKON is de InterKerkelijke Omroep Nederland.
De Overheid heeft aan onze kerken zendtijd op T.V. en Radio ter beschikking gesteld. U, Kerkeraad, bent aansprakelijk voor wat U doet met deze gave, die door onze God aan U is gegeven.
Onze gereformeerde kerken hebben hun zendtijd gezamenlijk aan de IKON toevertrouwd. De IKON heeft van dit vertrouwen gebruik gemaakt door o.a. de volgende uitzendingen te laten plaats vinden. *(hierover diverse punten)*

IKON-Serie "De andere wereld van zondagmorgen"

2. Synodale Zorgvuldigheid P32

Volgens niet de eersten de besten ontbreekt daar nog al wat aan.

- Centraal Weekblad 27-11-'81

Prof. Mr. W.F. de Gaay Fortman, merkt op:

" ik maakte op 2- en 3 november 1981 voor het eerst zittingen van een synode van onze kerken mee. Beide dagen moest ik ook actief aan de be- raadslagingen deelnemen. De gang van zaken heeft mij verbaasd. De voorzitter van de bevoegde commissie van voorbereiding leidt het rapport van deze commissie over het rapport van deputaten in. Vervolgens komt de synode aan het woord. Er is geen beperking van spreek- tijd en tijdens de vergadering kunnen nog amendementen op het voorstel van de commissie worden ingediend. De vertegenwoordigers van deputaten - in dit geval, professor Plomp en ik - vinden in het gunstigste geval bij het begin van de vergadering af- schriften van enkele amendementen op de tafel, waaraan zij zitten. Daar komen tijdens het debat nog wat amendementen bij. Men moet die, al luisterend naar de sprekers, proberen te lezen en begrijpen, want als de synode uit- gepraat is, krijgen deputaten onmiddellijk het woord. Dat er in ons geval een korte koffiepauze tussen het spreken van leden der synode en ons ant- woord lag, is niet wezenlijk betekenis voor de omstandigheid, dat deputaten onvoldoende gelegenheid hebben om van de amendementen kennis te nemen en hun antwoord voor te bereiden. In wereldse colleges van vergelijkbare importantie handelt men behoorlijk zorgvuldiger (onderstreping van mij, H.V.) Daarbij komt, dat er geen gelegenheid gegeven werd voor een tweede ronde. Nadat Professor Plomp en ik geantwoord hadden, volgden terstond de stem- mingen. Een voorstel van dr. H.J. Kouwenhove om voor deze belangrijke zaak een tweede termijn toe te staan werd verworpen. Ik vond en vind dat jammer. Een tweede ronde had in ieder geval gelegenheid geboden om te proberen degenen, die door het antwoord van deputaten niet overtuigd waren, alsnog tot een beter inzicht te brengen. Misverstanden hadden wellicht opgeheven kunnen zijn".

Prof. Mr. I.A. Diepenhorst, deputaat van de synode voor de IKON, merkt op: "Gereformeerde synoden... raadplegen niet steeds de adviseurs waarover ze tot de beschikking zouden hebben..." "De vergadertechniek is soms onbeholpen de verslaggeving simpel"...
"Het is niet een bevredigende toestand".

Rapport over het schriftgezag genaamd "God met ons"

v. 3

Dit hoogst belangrijke rapport zou er in de synode in anderhalve dag zijn "doorgejast". De synode heeft met dit rapport willen duidelijk maken, welk gezag men aan de Bijbel wil toekennen.

Natuurlijk staan er ook goede dingen in.
Twee zaken veroordelen echter dit rapport:

1. Tweeduizend en vijfhonderd jaren is er wijsbegeerte op hoog peil bedreven. En nu wordt ons een wijsgerig idee, dat vóór twee eeuwen ook opgang maakte, opnieuw aangeboden: "De relationele waarheid". Daar zitten best aardige dingen in, waarover is te discussiëren, hoewel het wat moeilijk is te bevatten. De (gereformeerde) Wijsbegeerte der Wetsidee is in wezen helder. Maar om aan een aardig gedachtenspel nu voor de Gereformeerde Kerken de kijk op God's Woord op te hangen... Dat is niet verantwoord.
2. Met dit rapport kunnen we maar beter afzien van een kinderlijk geloof, moeten we liever niet worden zo als de kinderen.
Willen we weten, wat de Heer Jezus werkelijk heeft gezegd, dat moeten we worden als de professoren De Moor, Van Peursen, Baarda, enz. enz. Volgens

het rapport kunnen alleen hooggeleerde personen vaststellen of de eerste gemeenten Jezus bepaalde woorden in de mond hebben gelegd of dat Hij ze zelf heeft gesproken.

v. 4

Voor de goede orde merk ik op, dat hiermede niet is bedoeld de moeilijkheid, dat de evangeliën de Heer Jezus bij een en dezelfde gelegenheid Hem soms verschillende woorden laten zeggen. Het gaat er om er aan vast te houden, dat ook al geven de evangelisten verschillende interpretatie, deze interpretatie geheel is wat de Heer Jezus bedoelde. Dit is reeds zo gesteld door mensen als Kuyper en Bavinck.
Neen, het rapport stelt, dat de eerste gemeenten de Heer Jezus bepaalde woorden in de mond hebben gelegd, welke Hij helemaal niet heeft gesproken. Zo schrijft het rapport "God met ons" op blz. 82:

"Volstaan kan worden met de grote rede over de laatste dingen in Matth. 24-25, Marc. 13 en Luc. 21. Deze rede zal wel aanknopen bij bepaalde uitspraken van Jezus, bijvoorbeeld Zijn voorzeggingen van de verwoesting van de tempel. Maar de rede heeft toch als uitgangspunt de situatie van de latere gemeente, die toen reeds bedreigd en vervolgd werd. Vanuit die situatie wordt de rede weergegeven, dus inclusief bepaalde uitleggingen en uitbreidingen van de overgeleverde woorden van Jezus" (onderstreeping van mij, H.V.)

En ingevolge dergelijke uitspraken begint het dagblad "Trouw" op 15-3-'82 b.v. reeds een artikel als volgt:

"Zalig, gij armen, want van U is het Koninkrijk Gods".

Deze tekst, die de evangelist Lucas in de mond van Jezus legt, heeft al heel wat onrust in onze kerken gesticht".

Kerkeraad, hier ziet U reeds één van de vele vruchten van het rapport "God met ons!"

Om te weten wat God's woorden zijn, zouden we dus van mensen afhangen, en Matth. 18 moeten lezen alsof er stond:

"... wanneer gij u niet bekeert en wordt als de professoren, zult gij het Koninkrijk der hemelen niet binnengaan"

Homofilie

Geheel afgezien van de beoordeling hiervan op zichzelf, is het niet onzorgvuldig, ja onverantwoord om eerst eigenmachtig het groene licht voor homosexualiteit te geven en pas daarna een onderzoek te laten instellen of God in Zijn Woord daar iets over zegt? De synode heeft één van de beide subsidies aan Youth for Christ ingetrokken, omdat deze organisatie het toepassen van homosexualiteit onbijbels acht, zulks terwijl de synode zelfs nog moest laten onderzoeken wat God's Woord hierover zegt. Daardoor wreed en zelfs on sociaal handelende jegens die homofilien, die menen om des gewetenswil niet homosexueel te mogen handelen.

Rapport "In liefde trouw zijn"

Wanneer de synode de waarheid Gods vervangt door de relationele waarheid en het schepsel (nl. de professoren die, inplaats van het Woord uitleggen wat Christus al of niet heeft gezegd) heeft vereerd boven de Schepper "zijn hun overleggingen op niets uitgelopen en is het duister geworden in hun onverstandige hart (Rom. 1:21 en 22; zie ook de gehele passage in Rom. 1:18 tot 27). Bewerende wijs te zijn, zijn ze dwaas geworden", hebben ze vóór hun beurt over de homofilie gesproken nl. vóórdat zij het Woord hebben geraadpleegd, hebben sommigen uitgesproken dat de Bijbel wel een richtsnoer is voor geloofszaken, maar dat zijzelf het richtsnoer zijn voor ethische aangelegenheden.

Zo is er een sluier over hun denken gekomen en is in de synode een zo vreemde sfeer ontstaan, dat mede door een "onbeholpen vergadertechniek" (?) overigens bijbelgetrouwe leden hebben gestemd vóór ongoddelijke besluiten. "Daarom heeft God hen overgegeven... aan de onreinheid", nl. aan de onreinheid van het rapport "In liefde trouw zijn". Hier hebben 41 synodeleden vóór gestemd, aldus dit rapport doordrammende tegen 23 tegenstemmers in. Dit rapport is geen zaak van orde o.i.d., doch een diep ingrijpende aangelegenheid. Over zo iets kan in het parlement of in de directie van een naamloze vennootschap worden gestemd. Bij 41 tegen 23 past zo iets in de gemeente des Heren niet. Het rapport, uitgaande van een vroegere beslissing van de synode, dat het huwelijk "een" mogelijkheid voor relaties is, erkent nu, dat hokken en homoseksuele en lesbische relaties als wettig geoorloofde relaties zijn te beschouwen. Zie ook het maandblad "Credo" van nov. 1982 blz. 31-38. In het bijzonder de volgende passage op blz. 35, luidende:

"Maar wie het rapport in zijn geheel bestudeert verbaast zich niet wanneer hij even verderop leest dat het niet de bedoeling is mensen die niet in zo'n verbondsrelatie leven te "overvragen". Het woord trouw mag niet gebruikt worden om mensen lastig te vallen die wat hun relatie betreft nog in de experimentele fase verkeren. Hun intentie is wel gericht op duurzaamheid maar dit hoeft nog niet te betekenen dat zij elkaar voor het hele leven trouw beloven. Hetzelfde geldt voor alleenstaanden. Ook hun relaties kunnen een sexueel karakter dragen. Is het hun plicht in het huwelijk te treden? Neen. Hun relaties dragen dikwijls een incidenteel karakter en behoeven niet tot een het ganse leven overkoepelende verbintenis te leiden. Het zou een belemmering zijn "wanneer hun uiteenlopende contacten en relaties onder het voor-teken van de duurzaamheid zouden komen te staan". "Dit alles zou hun eigen "levensontplooiing" niet ten goede komen".

14 jaar ben ik lid geweest van de Deputaten Evangelisatie. In opdracht van de synode van 1923 gold toen al jarenlang: "De evangelisatie bedoelt degenen, die vervreemd zijn van God's Woord en van de dienst des Heren te roepen tot de Here en dus ook tot de Kerk des Heren".

In 1973 omschreven evangelisatie-deputaten evangelisatie als "die communicatieve bestaanswijze en werkzaamheid, waarbij de gemeente(leden), als deelgenoten in Jezus' zending, uitnodigen om te delen in het bevrijdende handelen van de Heer".

Hoe Prof. Runia kritisch hierop reageert, heeft u kunnen lezen in het Centraal Weekblad van 11 en 18-11'81.

Als gewoon gemeentelid en ex-deputaat zeg ik:

Wat is dat: een communicatieve bestaanswijze?
 Daar zullen de evangelisatie-commissies wel warm voor lopen!
 Nu, de gevolgen zijn niet uitgebleven.
 Want wat zeiden de tegenwoordige evangelisatiedeputaten, toen de Evangelische Alliantie (E.A.) hun de medewerking van onze kerken werd gevraagd aan een landelijke evangelisatiecampagne van alle gelovigen?

-7-

Zij weigerden!

Ze zeiden niet: Neen, want die E.A. doet het uit eigenbelang, uit nijd en twist en met een onzuivere bedoeling. Als dat zo was geweest en als ze dat hadden gezegd, dan zouden ze van Paulus nog wat hebben kunnen leren. Immers Paulus schreef (Philip. 1:15-18): "Sommigen prediken de Christus wel uit nijd en twist, maar anderen doen het met goede bedoeling. Deze verkondigen de Christus uit liefde... maar genen uit eigenbelang, met de onzuivere bedoeling, mij de gevangenschap zwaar te maken."

Wat doet het er toe? In elk geval, hetzij met een bijvoegmerk hetzij in oprechtheid, wordt Christus verkondigd; en daarin verblijd ik mij, en zal ik mij ook verblijden".

Maar nee!

De gereformeerde evangelisatie-deputaten zeiden NEE, omdat de E.A. te oppervlakkig was. Ze bedoelden onbewust vermoedelijk "omdat de E.A. niets van sociologie weet".

Gelukkig deden vele gereformeerden toch mee. En uit een onderzoek van Intromart is gebleken dat maar liefst 65% van de gereformeerden de actie "Er is hoop" van de Evangelische Alliantie in 1982 terecht vonden.

En de synode had er helemaal geen hinder van!

VII. IKV-ICTO

"Fools rush in where angels fear to tread", dwazen stormen naar binnen, waar engelen aarzelen op de tenen te lopen. Is het niet onzorgvuldig, ja dwaas en ondoordacht om de polarisatie in deze zaak te willen tegengaan door de f 40.000,- (of wat het precies is) aan het IKV te blijven geven en voorts 1 x f 10.000,- aan het ICTO te geven? Natuurlijk zegt het IKV: dat deed de synode niet uit pastorale overwegingen - dat is een excuus à la Schwieters - dat deed de synode voor de "poen". Vele gereformeerden hebben nl. hun vaste kerkelijke bijdragen ingetrokken of ingekort, omdat de synode aanvankelijk elke steun aan het ICTO weigerde.

Natuurlijk zeggen velen in het ICTO, dat ze helemaal geen fooi willen, maar gelijkstelling.

De polarisatie wordt juist erger.

Afgezien wie van de twee, het IKV of het ICTO inhoudelijk gelijk heeft, de synode had hier helemaal buiten moeten blijven nu één van de beide nota bene heeft geadviseerd stem uit te brengen op de CPN, dus op degenen die tegen Christus zijn.

VIII. De studenten-predikant vanwege onze kerken te Leiden, Dr. H. Wiersinga predikt overal, dat een mens verzoend wordt door een goede keuze te maken nadat hij eerst een verkeerde keus heeft gedaan. Dit betekent zelfverlossing en Paulus zegt daarover tegen de Galaten (Gal. 3:1): "O, onverstandige Galaten". En in Gal. 1:6-9, dat zelfverlossing een verdraaid evangelie is en vloekwaardig: "Het verbaast mij, dat gij zo schielijk van degene, die U door de genade van Christus geroepen heeft, laat afbrengen tot een ander evangelie, en dat is geen evangelie. Er zijn echter sommigen, die U in verwarring brengen en het evangelie van Christus willen verdraaien. Maar ook al zouden wij, of een engel uit de hemel, U een evangelie verkondigen, afwijkend van hetgeen wij hebben verkondigd, die zij vervloekt! Gelijk wij vroeger reeds gezegd hebben, zeg ik thans nog eens: indien iemand U een evangelie predikt, afwijkend van hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt!"

Volgens de Bijbel mogen wij hen, die een ander evangelie prediken niet in onze huizen toelaten. Immers de apostel der liefde, Johannes, schrijft in 2 Joh. 10:

"Indien iemand tot U komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in Uw huis en heet hem niet welkom. Want wie hem welkom heet, heeft deel aan zijn boze werken".

Toch zijn er gemeenten, waar Dr. Wiersinga als spreker wordt uitgenodigd. Zelf maakte ik dit mede en was o.a. geschokt, toen hij tegen het einde uitriep: "Haal toch in Godsnaam niet overal de naam van Jezus bij aan".

De synode heeft duidelijk uitgesproken, dat Dr. Wiersinga's leer in strijd is met een wezenlijk gedeelte van de belijdenis. Zie aldus verder ook Prof. Runia in Centraal Weekblad van 25-8-'82. Men bedenke wel, dat er thans in Leiden géén gereformeerde studentenpredikant is, want Dr. Wiersinga is verre van gereformeerd. De classis en de kerkeraad handhaven aldus ten onrechte hem, die een ander evangelie verkondigt, en zijn mede-verantwoordelijkheid.

IX. Blijf-van-mijn-lijf-huis gevraagd

Er gaan stemmen op, dat de synode minder vaak moet bijeenkomen, kortom: Synode, blijf van ons lijf-van-Gereformeerde-Kerken af, opdat de polarisatie niet nog erger worde.

Nageb

-9-

w. H. C. J. J. J.

VOORSTELLEN m.b.t. UIT HET VORENSTAANDE TE TREKKEN CONSEQUENTIES

De Kerkeraad besluite om langs kerkordelijke weg:

I. Inzake IKON de synode te verzoeken:

- de deputaten-IKON op te dragen alle IKON-uitzendingen te (doen) beluisteren, c.q. op bandjes, en daarvan uitgebreid inhoudelijk verslag te doen aan de synode,
- zo spoedig mogelijk alle medewerking aan en deelneming in de IKON te beëindigen en zelf de ons toekomende Zondtijd voor de Kerken te vullen,
- onverwijld bekend te maken, dat onze kerken voortaan geen enkele verantwoordelijkheid meer wensen te dragen voor de activiteiten van de IKON, zolang wij contractueel de hand daarmede niet geheel kunnen verbreken.

Desnoods zal zolang betaling van het contractueel verschuldigde correct dienen plaats te vinden.

II. Inzake synodale zorgvuldigheid de synode te vermanen, dat zij als leidster van de Gemeenten des Heren de dure plicht heeft niet met minder maar met meer overleg en zorgvuldigheid dan de kinderen deser wereld (Luc. 16:8) te werk te gaan, daar haar leden zich anders als kinderen des lichte diep behoren te schamen en ontrouw zijn aan hun hoge roeping.

III. Inzake rapport "God met ons" de synode te verzoeken dit rapport in te trekken.

- IV. en V. Inzake homofilie en rapport "In liefde trouw" de synode te verzoeken:
- De mening van al onze kerkeraden over de homofilie, de homosexualiteit en het "hokken" op te vragen en tot aan het ontvangen en evalueren van de antwoorden van tenminste 90% der kerkeraden (met opgave van stemmen vóór en tegen) de beslissingen en rapporten terzake alsmede het rapport "In liefde trouw zijn" te schorsen.
 - De ingetrokken subsidie aan Youth for Christ te hervatten.

VI. Inzake evangelisatie de synode te verzoeken:

- De Deputaten Evangelisatie op te dragen de wonderlijke omschrijving van evangelisatie uit 1973 niet meer te gebruiken en daarvoor te hanteren een omschrijving in de Orant van die uit 1923.
- de leden van het deputaatschap die zich daarin niet kunnen vinden te vervangen,
- de deputaten op te dragen wolle medewerking te verlenen aan bijbel-getrouwe acties als van de Evangelische Alliantie.

VII. Inzake IKV/ICTO de synode te verzoeken alle banden met IKV en ICTO te verbreken en alle steun aan deze organisaties in te trekken.

- VIII. Inzake Dr. Wiersinga de Kerkeraden en classes op te roepen om:
- de nodige stappen te doen opdat Dr. H. Wiersinga afgezet worde als predikant onzer Kerken,
 - geen predikanten welkom te heten, die een ander evangelie brengen (Gal. 1:6-9 en 2 Joh. 10).

IX. De synode te verzoeken haar activiteiten gedurende enkele jaren verder te beperken tot het onder I t/m VIII genoemde en tot de huishoudelijk en contractueel onvermijdelijke zaken, opdat de vrede in onze Kerken terugkere.

Bijlage B

Bronnen- en literatuuroverzicht o.a.

1.	Dr.K.Dijk,	Koerswijziging in onze kerken	1964
2.	Dr.M.J.Arntzen	De crisis in de Gereformeerde Kerken	1965
3.	Dr. G.C.Berkhouwer	Verontrusting en verantwoordelijkheid (n.a.v. De crisis in de Gereformeerde Kerken)	1965
4.	Dr.Tj.Baarda	Betrouwbaarheid van de Evangelien (de exegese in 'de cahiers van de gemeente')	1967
5.	H.M.Kuitert	Verstaat gij wat gij leest	1970
6.	Dr.M.J.Arntzen	Een ernstig woord	1970
7.	Dr.M.J.Arntzen	Ootmoed of hoogmoed	1970
8.	Prof.dr.W.H.Velema	Aangepaste theologie	1971
9.	Dr.C.Trimp	Betwist Schriftgezag. Een bundel opstellen over de autoriteit van de Bijbel	1971
10.	Ds.A.M.Lindeboom	In het uur van bezinning, deel 1, Geestelijk arm	1972
11.	Dr.P.J.Huijser	Het verwordingsproces in de Gereformeerde Kerken	1973
12.	Ir.Ch.G.Meeder	De geruisloze revolutie in de Gereformeerde Kerken 2 delen	1973
13.	Dr.H.A.Wiersinga	Verzoening in de theologische discussie; proefschrift	1974
14.	Generale Synode van de Gereformeerde Kerken	Rapport over het Schriftgezag 'God met ons'; over de aard van het Schriftgezag.	1979
15.	Evangelische Omroep	De Bijbel in de beklagdenbank (n.a.v. het Rapport over het Schriftgezag 'God met ons')	1980
16.	Ds.A.M.Lindeboom	De theologen gingen voorop. Eenvoudig verhaal van de ontmanteling van de Gereformeerde Kerken	1985
17.	Drs.J.Verschuure in	'Gereformeerden op weg in de tijd; vijf gereformeerden over verleden, heden en toekomst', uitgave van de Vereniging Schrift en Getuigenis	1986
18.	Dr.A.Th. van Deursen	Een hoeksteen in het verzuild bestel; de Vrije Universiteit 1880-2005.	2005

voorts in de dagbladen o.a.:

Trouw, Friesch Dagblad, Nederlands Dagblad en Reformatorisch Dagblad.

en in de toenmalig verschijnende periodieken zoals o.a.

- . binnen Geref.Kerken: Gereformeerd Weekblad, Centraal Weekblad,
naast Waarheid en Eenheid⁶³, Woord en Geest, Credo en regionale periodieken en
kerkbladen.

- . binnen andere kerkelijke denominaties: De Reformatie (GKv) Opbouw (NGK) de Wekker
(CGK), Hervormd Weekblad (NHK), De Saambinder (Geref,Gemeenten) e.d.

- . Kerknieuws (van journalist W.C.F.Scheps), Koers, Theologia Reformata,
Bijbel en Onderwijs en diverse andere periodieken.

⁶³ De jaargangen 1-48 van het periodiek Waarheid en Eenheid (1948-1996), van de Vereniging Schrift en Getuigenis (Archief HDC 1169.2) bevinden zich op het HDC in de collectie tijdschriften CT 05130